

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

**MIASTO I GMINA ĆMIELÓW
2004 ROK**

Opracował :
mgr inż. Antoni Olichwirowicz

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.	5
1.1 Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego	5
1.2 Metodyka Pracy.....	6
1.3 Literatura i materiały źródłowe	7
II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	8
2.1 Analiza stanu istniejącego:	8
2.2 Środowisko przyrodnicze.	12
2.3 Turystyka.	14
2.3.1 Zabytki	15
2.4 Uwarunkowania i zagospodarowanie przestrzenne	16
2.4.1 Gleby.....	16
2.4.2 Powietrze.....	18
2.4.3 Hałas.....	19
2.4.4 Wody.....	19
2.4.4.1 Wody podziemne.....	20
2.4.5 Geologia:.....	21
2.4.6 Infrastruktura.....	22
2.4.7. Struktura własności nieruchomości.....	24
2.4.8 Lasy.....	25
2.4.9 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych.....	27
2.5 Struktura Społeczna.....	28
2.5.1 Ludność według płci , wieku, ekonomicznych grup wieku i poziomu wykształcenia.....	28
2.5.2 Rodzaje zagrożeń występujących na terenie Gminy Ćmielów – poziom bezpieczeństwa mieszkańców.....	32
III. CZYNNIKI KLUCZOWE DLA REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW	34
3.1 Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów z celami i priorytetami określonymi w opracowanej w 2000 roku „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”	34
3.2 Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów z celami i priorytetami określonymi w opracowanej w 2000 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego”	35
3.3. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ćmielów z celami i zadaniami określonymi w opracowanej w 1998 roku „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów”	35
3.4 Wpływ na Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów przyjętych przez Unię Europejską kierunków wsparcia rozwoju lokalnego oraz sposobu finansowania programów i zadań.	38
3.5. Charakterystyka głównych programów pomocowych	40
IV. WYBRANE KIERUNKI ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW (PROGRAMY OPERACYJNE ROZWOJU)	42
4.1 Program rozwoju infrastruktury społecznej	42
4.2 Program rozwoju infrastruktury technicznej	42
4.3 Program rozwoju turystyki	42
4.4 Program rozwoju obszarów wiejskich	42

4.5 Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw	43
4.6 Program promocji gminy	43
V. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA OBSZARZE MIASTA I GMINY ĆMIELÓW REALIZOWANE W WYBRANYCH KIERUNKACH ROZWOJU.....	44
5.1 Program Rozwoju infrastruktury społecznej (Integracji społeczności lokalnej)	44
5.1.1 <i>Oświata i Kultura</i>	44
5.1.1.1. <i>Edukacja ekologiczna</i>	44
5.1.1.2. <i>Poprawa stanu oświaty</i>	44
5.1.1.3. <i>Imprezy kulturalne</i>	44
5.2 Program Rozwoju Infrastruktury Technicznej	45
5.2.1. <i>Infrastruktura Transportowa(drogowa)</i>	45
5.2.2. <i>Gospodarka wodno – ściekowa</i>	45
5.2.3. <i>Gospodarka Odpadami</i>	45
5.2.4. <i>Bilans energetyczny i gazyfikacja</i>	45
5.2.5. <i>Telekomunikacja</i>	45
5.3 Program rozwoju turystyki na obszarach czystych ekologicznie w oparciu o walory krajobrazowe gminy	46
5.4 Program rozwoju obszarów wiejskich. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich wobec zaostrzonych norm unijnych z zakresu ochrony środowiska	47
5.5 Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw	49
5.6 Program promocji gminy	51
5.6.1. <i>Public Relations</i>	51
5.6.2. <i>Sponsorowanie</i>	51
5.6.3. <i>Tworzenie lobby</i>	51
5.6.4. <i>Technika FAB</i>	52
VI. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	53
6.1 .Projekty i zadania inwestycyjne planowane do realizacji w okresie 2004 – 2006.	53
6.1.1. <i>Program rozwoju infrastruktury społecznej:</i>	53
6.2 Program rozwoju infrastruktury technicznej :	54
6.2.1. <i>Infrastruktura transportowa (drogowa)</i>	54
6.2.2. <i>Gospodarka wodno – ściekowa</i>	55
6.2.3. <i>Gospodarka odpadami i inne programy dotyczące ochrony środowiska</i>	56
6.2.4. <i>Bilans energetyczny i gazyfikacja</i>	57
6.2.5. <i>Telekomunikacja</i>	57
6.3 Program rozwoju turystyki :	58
6.3.1. <i>Marketing i promocja turystyczna regionu</i>	58
6.3.2. <i>Podniesienie standardu bazy turystycznej i obsługi ruchu turystycznego.</i>	58
6.4 Program rozwoju obszarów wiejskich :	59
6.4.1. <i>Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, Ochrona dziedzictwa kulturowego</i>	59
6.4.2. <i>Wzrost i różnicowanie bazy ekonomicznej obszarów wiejskich.</i>	60
6.5 Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw :	61
6.6 Wstępne priorytety i działania na lata 2007– 2013	63

VII. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/ POWIATU/ WOJEWÓDZTWA.	65
7.1. Spójność projektów i/lub zadań inwestycyjnych z priorytetami zawartymi w strategiach gminy/powiatu/województwa.	65
7.2. Spójność projektu z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	65
7.3. Spójność projektu z programami operacyjnymi zawartymi w Strategii Województwa Świętokrzyskiego.....	65
7.4. Spójność projektu z programami operacyjnymi zawartymi w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” i innymi dokumentami programowymi.....	65
7.5. Spójność projektu z zamierzeniami projektowymi sąsiednich gmin, realizowanych na szczeblu powiatu ostrowieckiego.....	66
7.6. Spójność projektu z innymi zamierzeniami – projektami i zadaniami – realizowanymi przez Miasto i Gminę Ćmielów.....	66
VIII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.	67
IX. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006	69
X. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW	70
10.1. Stworzenie systemu realizacyjno – wdrożeniowego rozwoju lokalnego gminy Ćmielów	70
10.2. Wprowadzenie systemu długoletniego planowania finansowego i inwestycyjnego	71
10.3. Stanowisko ds. rozwoju i promocji gminy	72
10.4. Stosowanie instrumentów ekonomiczno-finansowych	72
10.5. Gospodarka gruntami komunalnymi	72
10.6. Promocja	73
10.7. System informacji i monitorowania procesu wdrażania PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	74
10.7.1. Program rozwój infrastruktury społecznej	76
10.7.2. Program rozwój infrastruktury technicznej	76
10.7.3. Program rozwoju turystyki	77
10.7.4. Program rozwoju obszarów wiejskich (wzrost i różnicowanie bazy ekonomicznej)	77
10.7.5. Program rozwój MSP	77
10.8. Rada Liderów Lokalnych	78
10.9. Dobór źródeł finansowania wspomagających rozwój społeczno-gospodarczy Gminy.....	79
XI. SPOSÓB MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	80
11.1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego.....	80
11.2. Sposoby oceny (ewaluacja) planu rozwoju lokalnego.....	80
11.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	81
11.4. ‘Public Relations’ planu rozwoju lokalnego.....	81

I. WSTĘP.

1.1 OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

"Plan Rozwoju Lokalnego" jest dokumentem szczegółowo określającym kierunki rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju, wskazującym drogę przygotowania do funkcjonowania w strukturach Unii Europejskiej. Plan ten służy do efektywnego wdrażania strategii rozwoju gminy oraz zagadnień wynikających ze studium uwarunkowań i rozwoju przestrzennego gminy ,zawierając w swojej treści : sposoby realizacji założonych celów, wdrażane działania, kryteria oceny projektów rozwojowych, wskaźniki monitoringu, partnerów, harmonogram prac, plan finansowy i źródła finansowania.

Realizacja planu na terenie miasta i gminy Ćmielów została określona na lata 2004 – 2006.

Horyzont czasowy Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów , przyjęto na okres nieco dłuższy okres - na lata 2004-2015, co wynika z przyjętych okresów programowania polityki regionalnej Unii Europejskiej - Agendy 2000 i 2007 oraz stosowanej zasady "n+2" uwzględniającej rozliczanie pomocy unijnej dwa lata po zakończeniu okresu programowania.

Plan uwzględnia cele polityki strukturalnej Unii Europejskiej służące osiągnięciu spójności społeczno-gospodarczej. W latach 2000-2006 są to:

Cel 1 – Wspieranie rozwoju i strukturalnego dostosowania regionów słabiej rozwiniętych.

Cel 2 - Wspieranie gospodarczej i społecznej restrukturyzacji obszarów, w których występują Problemy strukturalne.

Cel 3 - Rozwój polityki i systemów kształcenia, szkolenia i zatrudnienia.

Plan rozwoju lokalnego wyznacza głównie te kierunki (programy sektorowe), których realizację należy podjąć w celu zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego gmin Ćmielów w okresie wejścia do Unii Europejskiej. Są to:

I. Program rozwoju infrastruktury społecznej;

II. Program rozwoju infrastruktury technicznej;

III. Program rozwoju turystyki;

IV. Program rozwoju obszarów wiejskich;

V. Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;

VI. Program promocji gminy.

1.2 METODYKA PRACY

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów został opracowany w oparciu o dostępne strategie rozwoju miasta i gminy Ćmielów, powiatu ostrowieckiego oraz województwa świętokrzyskiego.

W pierwszym etapie pracy wykorzystano informacje i materiały udostępnione przez Urząd Statystyczny i inne wyspecjalizowane jednostki (m. in. Urząd Pracy, Inspekcję Ochrony Środowiska). Celem tego opracowania jest zdiagnozowanie stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w odniesieniu do możliwości wykorzystania jej potencjału.

Prace studialne pozwoliły na dokonanie analizy mocnych i słabych stron, a w konsekwencji wskazały możliwe i konieczne drogi dalszego zrównoważonego rozwoju gminy. Ponadto zapoznano się z realizacją planowanych większych projektów rozwojowych w naszym regionie.

W kolejnym etapie wykorzystano informacje o możliwościach współfinansowania lub finansowania zamierzonych zadań. Dotyczy to między innymi programów strukturalnych Unii Europejskiej.

W ostatnim etapie pracy przedstawiono konkretne zadania i programy rozwoju z zakresu: infrastruktury społecznej, infrastruktury technicznej oraz rozwoju turystyki.

W trakcie opracowywania planu rozwoju lokalnego gminy Ćmielów uwzględniono określone podczas pracy nad „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia (SWOT) Miasta i Gminy Ćmielów. Odbyte w trakcie prac nad strategią liczne spotkania i warsztaty, a także dokonana analiza barier i czynników rozwojowych gminy pozwoliły na sformułowanie misji gminy w perspektywie do roku 2010 w brzmieniu:

„Miasto i Gmina Ćmielów jest gminą rolniczą, otwartą na inwestorów w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego i usług- równocześnie kultywującą i wykorzystującą posiadane tradycje rzemieślnicze, kupieckie oraz możliwości turystyczne.”

Uwzględniono także cele i zadania strategiczne ustalone na podstawie w/w misji gminy Ćmielów, które dostosowano do obecnych wyzwań po wejściu do Unii Europejskiej.

Podczas konsultacji społecznych z miejscowymi liderami, przedsiębiorcami, organizacjami uwzględniono najbardziej pożądane kierunki działania oraz planowane do realizacji projekty.

Uwzględniono również priorytety i zdania przedstawione podczas sesji warsztatowej, która dotyczyła rozwoju obszaru całego Powiatu Ostrowieckiego i została zorganizowana w dniu 21.05.2004 roku przez Starostwo Powiatowe.

W celu uzyskania pełnej akceptacji społecznej proponuje się, aby plan rozwoju lokalnego był programem otwartym to znaczy, aby w trakcie jego realizacji możliwe było włączenie do programów sektorowych projektów lokalnych, opracowywanych również w poszczególnych sołectwa (np. odnowa wsi).

1.3 LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Podczas pracy nad planem rozwoju lokalnego wykorzystano :

- Narodowy Plan Rozwoju 2004 – 2006,
- Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa świętokrzyskiego
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego,
- Projekt programu ochrony środowiska dla gminy Ćmielów,
- Projekt planu gospodarki odpadami dla gminy Ćmielów,
- Strategię Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do 2020,
- Opracowanie p.n. „Planowanie Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Ostrowieckiego”,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów - 1998 r
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ćmielów,
- Podstawy Wsparcia Wspólnoty na 2004 – 2006,
- Narodowy Plan Rozwoju na 2007 – 2013
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (wersja ostateczna zatwierdzona przez Radę Ministrów w dn.16.03.2004 r.)
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego - *Uzupełnienie Programu* (wersja ostateczna dokumentu)
- *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 - 2006* - Ogólny podręcznik wdrażania,
- Sektorowe Programy Operacyjne
- Koncepcję programową kanalizacji sanitarnej dla powiatu ostrowieckiego,
- Koncepcję programową inwestycji drogowych na terenie powiatu ostrowieckiego,
- Rocznik statystyczny 2003,
- Dane udostępnione przez Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta i Gminy w Ćmielowie i instytucje z terenu gminy Ćmielów, powiatu ostrowieckiego i województwa świętokrzyskiego,
- Literaturę specjalistyczną.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1 Analiza stanu istniejącego:

Gmina Ćmielów od 1999 roku znajduje się w obrębie województwa świętokrzyskiego w powiecie ostrowieckim w jego wschodniej części.

W latach 1975 – 1998 była częścią województwa tarnobrzesckiego a wcześniej województwa kieleckiego.

Graniczy :

- Od południa – z gminami Opatów, Wojciechowice (powiat Opatów).
- Od południowego zachodu – z gminą Sadowie (powiat Opatów).
- Od zachodu – z gminą Bodzechów (powiat Ostrowiec Świętokrzyski).
- Od północy – z gminą Bałtów (powiat Ostrowiec Świętokrzyski).
- Od wschodu – z gminami Ożarów, Tarłów (powiat Opatów).

W skład administracyjny gminy wchodzi miasto Ćmielów, 24 wsie i 2 przysiółki. Odległość miejscowości gminy:

Od siedziby władz wojewódzkich (Kielc) waha się w granicach 80 – 100 km.

Od siedziby starostwa w Ostrowcu Świętokrzyskim 10 – 20 km.

Odległość wsi gminy od centrum gminy i koncentracji usług lokalnych w Ćmielowie wynosi 3 km (Wojnowice) do 10 km (Boria).

Odległość od pobliskich miejscowości koncentrujących usługi ponadlokalne i miejsca pracy, z których korzysta społeczność miasta i gminy Ćmielów:

Opatów 14 – 20 km;

Ożarów 10 – 14 km.

Liczba ogólna ludności gminy wynosi 7979 osób, w tym 3211 osób to ludność zamieszkująca w mieście.

W tej liczbie mężczyźni stanowią 3883 osób, z tego w mieście: 1531 osób.

Średnie zagęszczenie ludności w gminie Ćmielów wynosi 67,4 osoby na 1km² (w mieście Ćmielów 244,9 osób na 1 km²) – dane z roku 2003.

Porównując powyższe dane do roku 1998 gdzie liczba ludności wynosiła 8386 osób z tego 3310 to ludność miejska, w tej liczbie mężczyźni stanowili 3973 osób, z tego w mieście 1577 osób.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 70 osób/1 km².

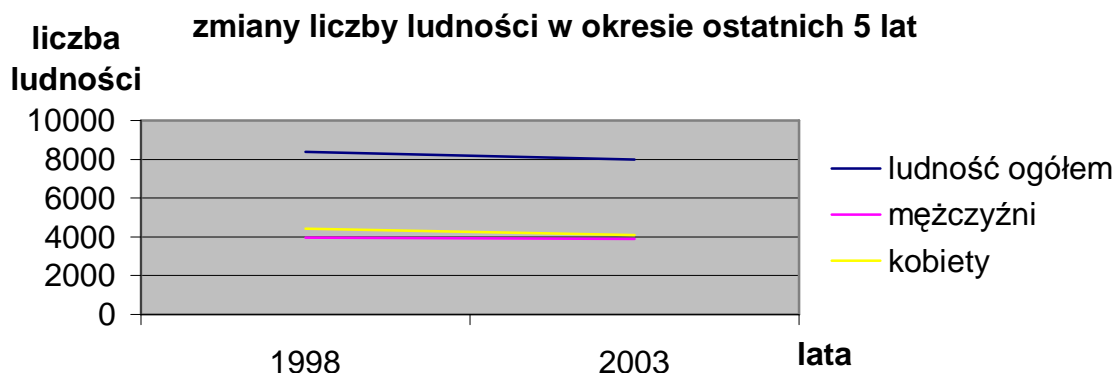
Z powyższych danych wynika, iż liczba ludności wykazuje tendencję spadkową, ze znacznym odpływem kobiet z terenu gminy.

Powierzchnia gminy wynosi 11770 ha w tym miasto 1300 ha.

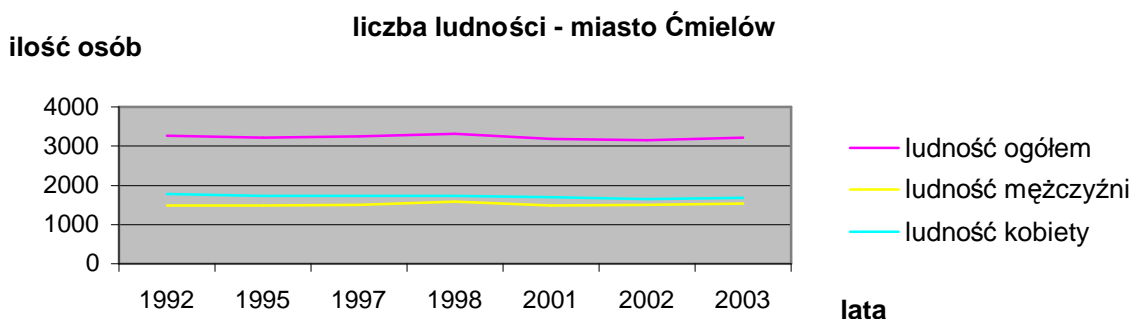
	1998	2003
ludność ogółem	8386	7979
mężczyźni	3973	3883
kobiety	4413	4096
Gęstość zaludnienia	70 os/km ²	67,4 os/km ²

Miasto Ćmielów

lata		1992	1995	1997	1998	2001	2002	2003
ludność	ogółem	3271	3223	3243	3310	3184	3154	3211
	mężczyźni	1486	1486	1506	1577	1492	1509	1531
	kobiety	1785	1737	1737	1733	1692	1645	1680

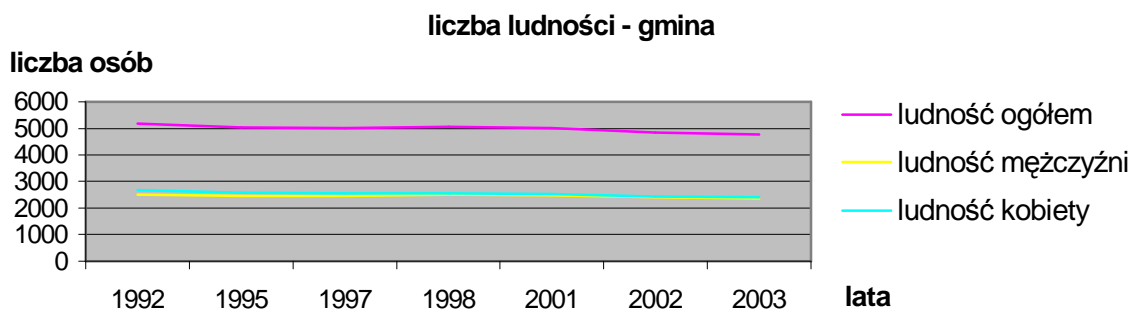

Poniższe tabele przedstawiają zmiany liczby ludności na przestrzeni lat 1992 – 2003 z podaniem wartości pośrednich.

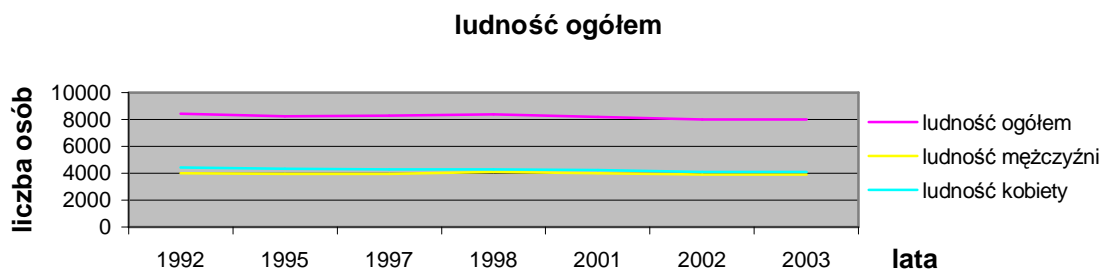
Gmina Ćmielów

lata		1992	1995	1997	1998	2001	2002	2003
ludność	ogółem	5165	5031	5027	5076	5018	4825	4768
	mężczyźni	2512	2453	2467	2508	2485	2393	2352
	kobiety	2653	2578	2560	2568	2533	2432	2416

Miasto i Gmina łącznie

lata		1992	1995	1997	1998	2001	2002	2003
ludność	ogółem	8436	8254	8270	8386	8202	7979	7979
	mężczyźni	3998	3939	3973	4085	3977	3902	3883
	kobiety	4438	4315	4297	4301	4225	4077	4096

Porównanie liczby ludności w latach 2002 i 2003 na tle województwa, powiatu i gmin ościennych

Rok 2002

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasto			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIE	1297413	633671	663742	595281	284320	310961	702132	349351	352781
Powiat ostrowiecki	117990	56652	61338	81908	38913	42995	36082	17739	18343
m. Ostrowiec Świętokrzyski	75654	35863	39791	75654	35863	39791	-	-	-
gm.w. Bałtów	3970	1984	1986	-	-	-	3970	1984	1986
gm.w. Bodzechów	13388	6498	6890	-	-	-	13388	6498	6890
gm. m-w. Ćmielów	7979	3902	4077	3154	1509	1645	4825	2393	2432
gm. m-w. Kunów	9918	4883	5035	3100	1541	1559	6818	3342	3476
gm.w. Waśniów	7081	3522	3559	-	-	-	7081	3522	3559

Rok 2003

WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 293 234	631 535	661 699	591 299	282 308	308 991	701 935	349 227	352 708
Powiat ostrowiecki	117 422	56 355	61 067	81 444	38 709	42 735	35 978	17 646	18 332
m. Ostrowiec Świętokrzyski	75 081	35 620	39 461	75 081	35 620	39 461	-	-	-
gm.w. Bałtów	3 965	1 978	1 987	-	-	-	3 965	1 978	1 987
gm.w. Bodzechów	13 424	6 501	6 923	-	-	-	13 424	6 501	6 923
gm. m-w. Ćmielów	7 979	3 883	4 096	3 211	1 531	1 680	4 768	2 352	2 416
gm. m-w. Kunów	9 936	4 873	5 063	3 152	1 558	1 594	6 784	3 315	3 469
gm.w. Waśniów	7 037	3 500	3 537	-	-	-	7 037	3 500	3 537

Dane pochodzą z zasobów www.gus.gov.pl

2.2 Środowisko przyrodnicze.

Zgodnie z podziałem regionalnym Polski (J. Kondracki 2000) gmina należy do podprovincji - Wyżyna Małopolska (342), makroregionu Wyżyna Kielecka (342) w obrębie której wydzielono mezoregiony Przedgórze Iłżeckie (342.33) i Wyżynę Sandomierską (342.36).

Według podziału geobotanicznego północna część opisywanego obszaru znajduje się w Krainie Świętokrzyskiej, Okręg Konecki, a część południowa należy do Krainy Miechowsko - Sandomierskiej, Okręg Sandomiersko - Opatowski.

Wyżyna Sandomierska stanowi typowy krajobraz lessowy z falistymi powierzchniami wysoczyzn rozciętymi dolinami rzecznyymi.

W morfologii terenu wyróżniają się dwie zasadnicze części – północna (regionu Wyżyny Iłżeckiej mającej rzeźbę strukturalną z systemem progów założonych na odporniejszych wychodach) i południowa (region Wyżyny Opatowskiej). Część północna to wysoczyzna zbudowana ze skał węglanowych jurajskich i osadów związanych z działalnością rzeki Kamiennej. W rzeźbie terenu wyróżnia się dolina Kamiennej w rejonie Ćmielowa płaska i szeroka (około 1,5 km), ulega zwężeniu ku północy do około 600 m, z wyraźną krawędzią wysokości kilkudziesięciu metrów.

Rzeka Kamienna wpływająca na teren gminy od zachodu płynąc w kierunku wschodnim, gwałtownie zmienia bieg w kierunku północnym (strefa dyslokacji tektonicznej). Licznie w tym rejonie występujące doliny boczne oraz wydmy nie są widoczne w morfologii, maskują je kompleksy leśne. W rzeźbie terenu wyróżniają się wyrobiska o głębokości do 8,0 m związane z eksploatacją wapieni i kruszyw.

Wyżynę Opatowską budują kilkunastometrowej grubości lessy, w których powstały liczne erozyjne formy urozmaicające rzeźbę terenu: doliny cieków Trębanówka, Przepaść, a także wąwozy i jary o prawie pionowych ścianach i znacznych głębokościach.

Specyficzna rzeźba terenu oraz utwory ją tworzące (lessy, skały ilaste) sprzyjają powierzchniowym ruchom masowym. Na terenie gminy znajdują się dwa osuwiska w Podgrodziu i Grójcu.

Wg W. Okołowicza obszar gminy leży w obrębie lubelskiego wyżynnego regionu klimatycznego charakteryzującego się przewagą wpływów kontynentalnych o dużych rocznych amplitudach temperatur, późnej i krótkiej wiosnie, długim lecie, długiej i chłodnej zimie.

W lecie przeważają wiatry zachodnie i południowo - zachodnie, a w zimie wschodnie i północno - wschodnie. Swoisty mikroklimat tworzą duże obszary leśne zalegające w północnej części gminy. Lasy łagodzą dobowe ekstrema temperatury, modyfikują warunki „wietrzne” w ich otoczeniu przez znaczne ograniczenie prędkości i siły wiatru.

Uboga jest sieć rzeczna gminy.

Tworzy ją rzeka Kamienna będąca lewobrzeżnym dopływem Wisły oraz jej prawobrzeżny dopływ – Przepaść wraz z Trębanówką.

Ponadto teren gminy jest odwadniany przez sieć cieków i powiązanych z nimi rowów.

Rzeka Kamienna w obrębie gminy prowadzi wody pozaklasowe.

Na terenie gminy projektuje się budowę 2 zbiorników wodnych: „Podgrodzie” i „Jastków”. Obecnie trwa rozbudowa zbiornika „Topiołki”.

Północno - zachodnia część gminy położona jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

Na terenie gminy znajduje się część Rezerwatu Archeologiczno - Przyrodniczego "Krzemionki Opatowskie" (16,01 ha), Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy "Podgrodzie".

Oprócz w/w na terenie gminy wskazanych do ochrony, w wyniku waloryzacji przyrodniczej przeprowadzonej przez Biuro Urządzania Lasów i Geodezji Leśnej w Przemyślu, jest wiele cennych okazów drzew (Stoki Duże - klon; Borownia - dąb szypułkowy; Ćmielów - kasztanowiec, 2 lipy, 4 żywotniki; w Borii - klon zwyczajny i lipa), użytek ekologiczny - Ćmielów (20 ha), strefa ochrony krajobrazu kulturowego w dolinie Kamiennej..

Geologicznie teren gminy położony jest w obrębie mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Występują tu utwory jury, trzeciorzędu i czwartorzędu.

Jura reprezentowana jest przez piaskowce, mułowce i iłowce, wapienie płytowe i skaliste, margle i dolomity; utwory trzeciorzędu przez piaski żelaziste, iły i mułki; utwory czwartorzędu przez osady akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej (gliny i grunty piaszczysto - żwirowe) oraz akumulacji rzecznej (piaski, żwiry, torfy, namuły).

Na terenie gminy Ćmielów znajdują się udokumentowane złoża surowców węglanowych (Ruda Kościelna, Lipnik), piaskowców (Piaski Brzostowskie), kruszyw (Skalecznica).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie w obrębie wapieni jurajskich krzemienia pasiastego, o przydatności do celów dekoracyjnych. Występują one w postaci serii o miąższości średniej około 90 cm w miejscach naturalnych wychodni wapieni krzemienistych zwłaszcza w rejonie Rudy Kościelnej. Ogólnie na powierzchni około 2,80 ha udokumentowano szacunkowo 9,4 m³ (22,4 tony) krzemienia dekoracyjnego.

Omawiany obszar jest zasobny w dobrej jakości wody podziemne

Największe znaczenie użytkowe dla gminy mają wody poziomu jurajskiego (GZWP 420 Wierzbica – Ostrowiec).

Gmina zaopatruje się w wodę z ujęć „Ćmielów”, „Przeuszyn”, „Ruda Kościelna” i „Wiktoryn”

Gmina zajmuje powierzchnię 11770 ha, w tym 1300 ha miasto Ćmielów.

Stan zagospodarowania gminy przedstawia się następująco:

Z powierzchni 11770 ha:

- użytki rolne 7415,1 ha stanowią(63 %)
- grunty orne 5955,6 ha - (50,6%) w tym klas I-III zajmują powierzchnię około 4087 ha
- sady 105,9 ha
- trwałe użytki zielone 1353,6 ha
- lasy 3613,4 ha - (30,7 %) (w tym Lasy Państwowe – 2833 ha, lasy prywatne 433 ha. Lasy ochronne stanowią 2486 ha).
- pozostałe tereny to 741,5 ha obejmujące budownictwo mieszkaniowe, usługi, handel i tereny zielone (w tym - park miejski 0,68 ha)

W skład gminy wchodzi miasto Ćmielów i sołectwa: Boria, Borownia, Brzostowa, Buszkowice, Czarna Gлина, Drzenkowice, Glinka, Grójec, Jastków, Krzczonowice, Łysowody, Podgrodzie, Piaski Brzostowskie, Podgórze, Przeuszyn, Ruda Kościelna, Stoki Duże, Stoki Małe, Stoki Stare, Trębanów, Wiktoryn, Wojnowice, Wola Grójecka, Wólka Wojnowska) oraz przysólki: Małachów, Smyków, Krasków

Ekosystemy leśne zajmujące powierzchnię 3630 ha w północnej części gminy, co stanowi około 31,5% ogólnej powierzchni, dominują bory mieszane z sosną i dębem szypułkowym, podszyt stanowi brzoza i grab z bogatym runem, ponadto we wschodniej części gminy występują dąbrowy, a w zachodniej zespół subkontynentalnego boru świeżego zbudowany głównie z sosny z domieszką dębu, niewielkie powierzchnie w wąwozach lessowych zajmują grądy tworzone przez grab z domieszką dębu, lipy sporadycznie klonu.

Szata roślinna pełni funkcję klimatyczne i biologiczne, wpływające na podniesienie ogólnych standardów ekologicznych i poprawę jakości życia oraz funkcje glebo i wodoochronne.

Ekosystemy dolin rzecznych i łąkowe, występujące głównie w dolinie rzeki Kamiennej i jej dopływów, które w większości zwłaszcza na terenach zawiłgoconych tworzą zespoły bogate florystyczne.

Ekosystemy wodne tworzą je wody płynące i oczka wodne, starorzecze w obrębie doliny Kamiennej z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinności.

Ekosystemy muraw i zarośli kserotermicznych – unikalne zbiorowiska roślinności charakterystyczne dla gleb suchych, ciepłych zasobnych w węglan wapnia – zajmują południowe zbocza skarp.

Na podstawie „Inwentaryzacji przyrodniczej” BULiGL Przemyśl 1995 rok, stwierdza się występowanie na terenie gminy wielu gatunków roślin objętych ochroną całkowitą i częściową, zinwentaryzowano kilkadziesiąt stanowisk tych roślin oraz gatunków bardzo rzadkich głównie w obrębie kompleksów leśnych.

Specyficzne zbiorowiska szaty roślinnej sprzyjają bogactwu gatunków fauny. Ze środowiskiem leśnym związane są duże zwierzęta łowne, tereny otwarte to jest łąki, pola uprawne, nieużytki są biotopem, drobnej zwierzyny łownej. Większość występujących tu zwierząt znajduje się pod ochroną. Na obszarze gminy stwierdzono występowanie również miejsca gniazdowania rzadkich gatunków ptaków między innymi kraski, kobuza, pustułka.

2.3 Turystyka.

Gmina ze względu na swoje walory przyrodniczo – krajobrazowe, tradycje kulturowe i historyczne, posiada duże możliwości turystyczne. Wyznaczono 6 szlaków turystycznych związanych z miejscami historyczno – zabytkowymi i kulturowymi występującymi na terenie miasta i gminy:

- Ćmielów (szosą w kierunku Borii) – Ruda Kościelna (zabytkowy kompleks dworski i kościół) – Stoki (dolina Kamiennej, odkrywki skalne, dawne figury i kapliczki przydrożne – przykłady rzeźby warsztatowej) – Podgórze (cmentarz wojskowy z I wojny światowej) – Wólka Lipowa – Tarłów (wysokiej klasy kościół barokowy z unikatową dekoracją stiukową zwaną „Tańcem śmierci”) Ożarów (zabytkowy cmentarz żydowski) – Ćmielów (około 50 km).
- Ćmielów – Drygulec (pomnik polskich żołnierzy poległych w wyniku nalotu we wrześniu 1939 r.) – Ożarów – Przybysławice (zabytkowy kościół z XIX w., na cmentarzu grób rodziny Gombrowiczów) – Sobótka (zabytkowy kościół) – Sandomierz – Zawichost (dwa cenne obiekty sakralne) – Czyżów Szlachecki (zabytkowy pałac późno barokowy i kościół) – Ożarów – Ćmielów (około 85 km).
- Ćmielów – Ożarów – Bidziny (zabytkowy kościół barokowy) – Gierczyce (zabytkowy kościół barokowy) – Opatów (romańska kolegiata, kościół i klasztor bernardyński z ciekawym wystrojem rzeźbiarskim, podziemna trasa turystyczna) – Buszkowice (pomnik Batalionów Chłopskich) – Ćmielów (około 43 km).

- Ćmielów – Bodzechów (resztki zabytkowego parku, kościół drewniany) – Ostrowiec Świętokrzyski (zabytkowy kościół) – Krzemionki Opatowskie (kopalnia neolityczna udostępniona do zwiedzania) – Boria – Ruda – Ćmielów (około 35 km).
- „Śladami Witolda Gombrowicza” (około 100 km): Ćmielów (Miejskowy Dom Kultury im. Witolda Gombrowicza prowadzi ośrodek dokumentujący życie i twórczość tego pisarza oraz organizuje wystawy tematyczne) – Ruda Kościelna (wystąpiła w „Pornografii”) – Tarłów – Potoczek (zabudowania dworskie należy kiedyś do Janusza Gombrowicza, brata Witolda, który tu przyjeżdżał na wakacje) – Bałtów – Krzemionki Opatowskie – Ostrowiec – Nietulisko – Doły Biskupie (znajduje się fabryka tektury wraz z osiedlem przyfabrycznym – unikatowy zabytek przemysłowy – założona przez Jana Gombrowicza, ojca pisarza, w 1904 r. i nazwana „Witulín” od imienia Witolda, gdyż dochody z niej miały stanowić zabezpieczenie finansowe pisarza) – Ostrowiec – Jacentów – Grocholice (Wszczęświęte – zabytkowy kościół o gotyckiej bryle, w którym został ochrzczony Witold Gombrowicz. zachował się stosowny zapis w „Księdze Urodzonych – Małoszyce (resztki parku i zabudowań dworskich; tu urodził się i spędził pierwszy okres życia autor „Ferdydurke”) – Grocholice Bodzechów (resztki parku i zabudowań dworskich Kotkowskich. matka pisarza pochodziła z tej rodziny; miejscowość ta często występuje w utworach W. Gombrowicza) – Ćmielów (z Ćmielowa przez Ożarów można dojechać do Przybysławic, gdzie na cmentarzu parafialnym znajduje się grób rodziny W. Gombrowicza).
- Dolina Kamiennej: Ćmielów – Denków – Ostrowiec – Nietulisko – Brody Iłżeckie (zalew) – Starachowice – Wąchock (romańskie opactwo cysterskie z XIII w. – Skarżysko (około 60 km).

Spółeczność miasta i gminy szczyli się przede wszystkim szlakiem zwanym „Śladami Witolda Gombrowicza” (około 100 km) – życie pisarza i jego rodziny związane były z miejscowościami położonymi na terenie gminy.

2.3.1 Zabytki

Na terenie gminy zewidencjonowano 62 obiekty zabytkowe pochodzące z XIV – XX wieku.

Najcenniejsze zostały wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Są to:

- Czarna Głina (zbiorowa mogiła powstańców z 1863 r),
- Ćmielów (Zespół kościoła parafialnego p.w. NMP, cmentarz parafialny, zespół zamkowy),
- Podgrodzie (ruiny zamku),
- Przeuszyn (zespół dworski),
- Ruda Kościelna (zespół kościoła parafialnego p.w. Zaślubin Marii, cmentarz parafialny, zespół dworsko - parkowy, gorzelnia),

Ponadto na terenie gminy znajduje się wiele stanowisk archeologicznych w postaci Kopalni Krzemieni, osad i cmentarzysk z epoki neolitu, brązu i wczesnego średniowiecza.

Część z nich wpisana została do rejestru zabytków.

Są to w Rudzie Kościelnej (Kopalnie krzemienia "Borownia", "Książa Rola", "Ostroga"); w Woli Grójeckiej Kurhan i w Łysowodach Kopalnia krzemienia "Wojciechówka - Korycizna".

Prócz wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy stwierdzono ponad 50 stanowisk archeologicznych.

Są to głównie osady i około 10 cmentarzysk.

W większości znajdują się one w miejscowościach: Ćmielów, Podgrodzie, Ruda Kościelna, Wólka Wojnowska, Wojnowice, Glinka, Krzczonowice, Trębanów, Jastków, Grójec.

Stanowiska te określane są jako cenne pod względem poznawczym.

Szczególnie wysoką wartość pod względem konserwatorskim posiada osada "Gawroniec" w Ćmielowie.

Problemem jest jednakże zły stan techniczny obiektów dziedzictwa kulturowego, powodem jest między innymi fakt, iż pozostają one w większości w rękach prywatnych lub wchodzą w skład nieruchomości po spółdzielniach rolniczych.

Brak możliwości przeprowadzenia prac konserwacyjnych powoduje głównie bariera finansowa, koszty przekraczają możliwości właścicieli bądź władających. Uciążliwa jest też mała elastyczność przepisów i samych służb konserwatorskich.

Dla obsługi turystyki w sezonie wykorzystywany jest były hotel robotniczy Zakładów Porcelany, obecnie własność Spółdzielni Mieszkaniowej, dysponujący 28 miejscami noclegowymi. Na rzece Kamiennej w miejscowości Ćmielów urządany jest zbiornik małej retencji „Topiałki”, który również wykorzystywany ma być dla rekreacji. W planie gminy przewidywana jest realizacja trzech takich zbiorników: Podgrodzie (na rzece Kamiennej) i Jastków (na rzece Przepaść).

Zbiorniki mogą stać się siłą napędową dla rozwoju agroturystyki i działalności gastronomicznej.

Szlaki turystyczne winny być bardziej propagowane i docenione przez władze gminne, gdyż mogą stanowić w połączeniu z możliwościami rozwoju agroturystyki, bardzo istotny atut w rozwoju gminy. Preferowane dla takiej działalności wg. Studium są tereny północne, gdzie gleby o niskiej bonitacji nie gwarantują rozwoju intensywnego rolnictwa ale za to atrakcyjne tereny bogate w lasy i malownicze odcinki doliny rzeki Kamiennej mogą stwarzać dogodne warunki do odpoczynku. Tereny te leżą z dala od hałaśliwych szlaków komunikacyjnych lecz posiadają zadowalającą sieć dróg co daje możliwość dotarcia w najodleglejsze zakątki.

Wiele do życzenia pozostawia nadal stan nawierzchni dróg

Specyfika terenu i sieć komunikacyjna daje również możliwość wyznaczenia szlaków dla turystyki rowerowej, zarówno dla początkujących jak i dla zaawansowanych.

2.4 Uwarunkowania i zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1 Gleby.

Wartość rolnicza gleb – bonitacja – posiada bezpośredni związek z budową geologiczną. Południowa część gminy Ćmielów to obszar typowo rolniczy gdzie dominują urodzajne gleby (brunatnoziemy i czarnoziemy) rozwinięte na pokrywie lessowej. Na tym terenie niewiele jest obszarów zalesionych i zadrzewionych.

Obszary leśne zajmują 30,9 % ogólnej powierzchni gminy, przy czym rozkład zalesienia jest nierównomierny, przeważająca część lasów występuje w północnej i środkowej części gminy na obszarze Przdgórze Iłżeckiego.

Udział użytków rolnych wynosi 62,9 %.

Dominują grunty orne, które stanowią 50,5 %, udział łąk i pastwisk jest niewielki i wynosi 11,4 %, a sady zajmują zaledwie 0,9 % użytków rolnych.

Gleby chronione klas I – III zajmują 21,7 % ogólnej powierzchni gminy.

Pod względem klimatycznym wg klasyfikacji Romera gmina Ćmielów znajduje się w strefie klimatu Wyżyn Środkowych. Średnia temperatura roczna powietrza wynosi $+7,3/7,4^{\circ}\text{C}$.

Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ($+17,3^{\circ}\text{C}$), najchłodniejszym styczeń ($-3,5^{\circ}\text{C}$).

Długość okresu wegetacyjnego wynosi 213 dni. Maksymalne sumy opadów dobowych przekraczają 60 mm.

Przeważają wiatry z sektora zachodniego 42%. Parowanie terenowe obliczone jest na 505 - 510 mm w ciągu roku, a parowanie z powierzchni wody na około 550 mm.

24% gleb użytków rolnych stanowią gleby o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym (do 5,5 pH) – pod tym względem użytki rolne gminy zalicza się do najkorzystniejszych w tym rejonie.

Nie stwierdza się w glebach użytków rolnych terenu gminy zawartości – Zn, Pb, Cd w stopniu I oznaczającym podwyższoną zawartość metali ciężkich w V-stopniowej skali zanieczyszczeń (0 stopień oznacza zawartość naturalną).

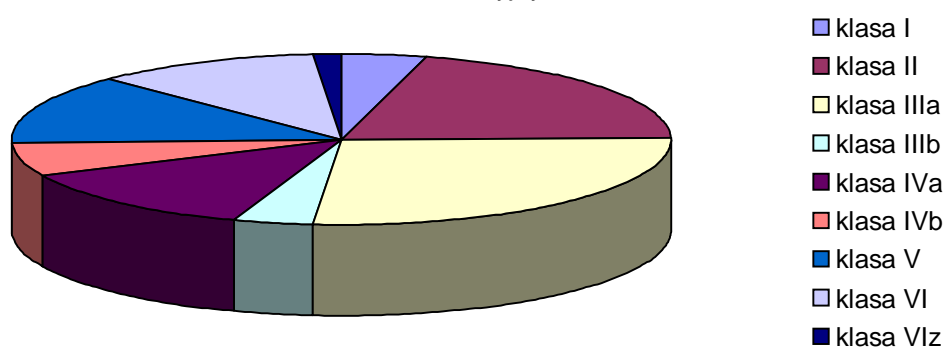
Nie stwierdza się podwyższonych zawartości siarki siarczanej.

Reasumując gleby obszaru gminy nadają się pod uprawy wszystkich roślin, z wyjątkiem warzyw przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci.

Klasy bonitacyjne gleb w gminie Ćmielów

Gmina	Klasy gleb (w ha)									Wskaźnik bonitacji
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	
Ćmielów	314	1508	1979	286	938	487	961	815	109	1,17

rozkład klas bonitacyjnych

Gleby bardzo dobre i dobre (kl I, II i III) stanowią ogółem w 34,7 %, gleby średnie (kl. IV) 12,1 %, gleby słabe (kl. V. VI) 16,0 % powierzchni gminy. Gleby klas I – III oraz IV (wytworzone z

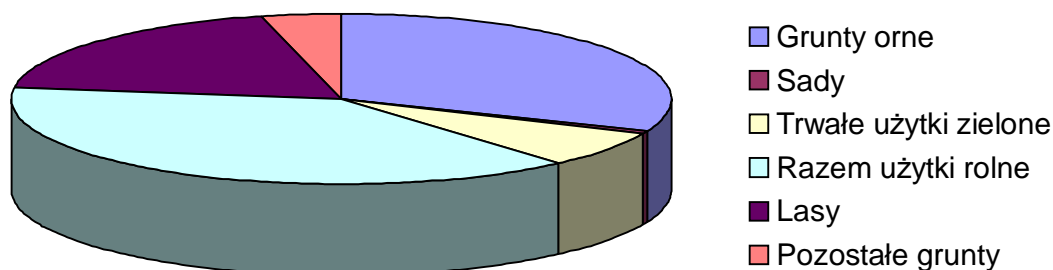
gruntów organicznych) podlegają ochronie na mocy Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Znaczne powierzchnie dobrych i bardzo dobrych gleb mogą stanowić podstawę dla rozwoju sadownictwa.

Struktura użytkowania gruntów

Gmina	Pow. ogółem w ha	Procentowy udział w powierzchni ogółem					
		Grunty orne	Sady	Trwałe użytki zielone	Razem użytki rolne	Lasy	Pozostałe grunty
Ćmielów	11 770	50,6	0,9	11,5	63,0	30,7	6,3

struktura użytkowania gruntów

Źródłami zanieczyszczeń gleb są głównie emisje z terenu Ostrowca Świętokrzyskiego, Cementowni „Ożarów”, Zakładów Porcelany „Ćmielów” i drogi wojewódzkiej przebiegającej przez środkową część gminy.

Dla południowej części dodatkowo źródłem szkodliwych substancji są procesy nawożenia i inne zabiegi agrotechniczne w których używane są substancje chemiczne.

Wyżej wymienione zagrożenia są mniej znaczące dla części północnej, gdzie kompleksy leśne stanowią naturalny filtr, pochłaniając i zatrzymując część zanieczyszczeń.

2.4.2 Powietrze.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie Ćmielów są źródła :

Energetyczne - lokalne kotłownie i emisja z indywidualnych systemów grzewczych i palenisk domowych

Przemysłowe - Fabryka Porcelany „As”, Zakłady Porcelany Ćmielów, Wytwórnia Pasz w Stokach Dużych, piekarnia w Ćmielowie, 3 stacje paliw

Komunikacyjne - droga wojewódzka nr 755, drogi powiatowe, drogi gminne,

emisja niezorganizowana - składowiska materiałów opałowych, budowlanych, inne

Mimo, że w ostatnich latach wykorzystanie bardziej ekologicznych nośników energii stało się bardziej powszechne, to w ostatnich latach zauważalny jest regres – niektóre gospodarstwa domowe ze względu na duże koszty opalania gazem i olejem opałowym wracają do paliw tradycyjnych czyli

węgla kamiennego i drewna. To ostatnie paliwo jest ze względu na otaczające obszar gminy tereny leśne łatwo dostępne i stosunkowo tanie.

Wobec powyższego nie można pominąć tak znaczącej emisji do powietrza jak ta, następująca z gospodarstw indywidualnych.

Ocenę stanu jakości powietrza przeprowadza się w strefach, którymi są obszary powiatów. Pomiarów dokonuje Wojewoda i na ich podstawie kwalifikuje dany powiat do określonej strefy. Powiat ostrowiecki i gmina Ćmielów (wg badań z roku 2002) znajdują się w strefie o nie przekroczonych poziomach dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych.

Oznacza to, iż nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza, a działania powinny się ograniczać do utrzymania poziomu czystości powietrza co najmniej na istniejącym poziomie.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna dla strefy powiatu ostrowieckiego, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w roku 2002.

Kod strefy/powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy							Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	
4.26.34.07	A	A	A	A	A	A	A	A

Źródło : WIOŚ Kielce

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna dla strefy powiatu ostrowieckiego, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w roku 2002.

Kod strefy/powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO _x	O ₃	
4.26.34.07	A	A	A	A

Źródło : WIOŚ Kielce

2.4.3 Hałas

Na terenie miasta i Gminy Ćmielów nie prowadzi się monitoringu hałasu.

Badań środowiska akustycznego nie przeprowadzono ze względu na fakt, iż na terenie gminy źródłami hałasu mogą być:

- Ciągi komunikacyjne - droga wojewódzka nr 755, drogi powiatowe i gminne
- Transport lotniczy z terenu lądowiska dla samolotów pożarniczych w miejscowości Ruda Kościelna
- Kolej
- Hałas przemysłowy

Brak jest informacji o przekroczeniach norm hałasu przez żadne z tych źródeł, wobec czego można mniemać, iż na terenie gminy Ćmielów nie ma zagrożenia oddziaływaniem hałasu.

2.4.4 Wody.

Wody powierzchniowe – Miasto i Gmina Ćmielów znajduje się w obrębie działów wodnych I rzędu dorzecza Wisły i działu II rzędu rzeki Kamiennej, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły.

Obszary te należą do Regionu Wodnego Środkowej Wisły.

Dział wodny III rzędu tworzy prawobrzeżny dopływ rz. Kamiennej, rzeka Przepaść z jej dopływem lewobrzeżnym Krzczonowianką i jej dopływami tworzącymi działy wodne IV i V rzędu.

W dolinie rz. Kamiennej wzdłuż południowych zboczy na odcinku między Bodzechowem, a Ćmielowem płynie rz. Ćmielówka.

Sieć rzeczna gminy jest bardzo uboga. Ponadto teren gminy odwodniany jest przez sieć bezimiennych cieków. Na odcinku od Przepaści do północnej granicy gminy Kamienna płynie korytem wciętym w spękane i skrasowiałe węglanowe utwory jury, gdzie traci w wyniku infiltracji znaczne ilości wody. Wody stojące na terenie gminy to głównie starorzecze Kamiennej oraz niewielkie oczka wodne.

W reżimie hydrologicznym Kamiennej wyróżnia się jeden wyraźny okres zwiększonego odpływu i jeden okres niżówkowy, najniższe średnie miesięczne przepływy występują we wrześniu.

W październiku rozpoczyna się wzrost przepływu trwający całą zimę z kulminacją w marcu, w kwietniu zaznacza się spadek trwający do czerwca i następnie w lipcu następuje wzrost przepływów. Maksymalne wielkości przepływów związane są z opadami w czerwcu i lipcu, wezbrania roztopowe osiągają połowę wysokości wezbrań opadowych.

W obrębie zlewni okresowo występują opady nawalne powodujące gwałtowne wezbrania małych cieków.

Średni przepływ rz. Kamiennej w Borowni wynosi $6,49 \text{ m}^3/\text{s}$, natomiast najniższy przepływ dla rz. Kamiennej wynosi $0,96 \text{ m}^3/\text{s}$.

Ostatnie wielkie wezbrania rz. Kamiennej miały miejsce w 1961 i 1963 r. kiedy to przepływy wynosiły $250 \text{ m}^3/\text{s}$.

Wody powierzchniowe nie są eksploatowane.

Na ukończeniu jest budowa zbiornika „Topiołki”, planowana jest budowa kolejnych zbiorników w miejscowościach Jastków i Podgrodzie.

Zanieczyszczenie tych zasobów to głównie nieoczyszczone ścieki komunalne, ścieki z terenów rolniczych, terenów komunikacyjnych, odcieki z gospodarstw rolnych i ścieki przemysłowe, również spoza gminy.

Monitoring wód powierzchniowych znajduje się w miejscowości Krasków, Ze względu na zawartość azotynów i bakterii Coli wody rzeki Kamiennej zostały wg klasyfikacji fizykochemicznej i bakteriologicznej jako pozaklasowe.

Wody tej jakości dopływają już na teren gminy z kierunku Ostrowca Św. Brak jest badań pozostałych rzek i cieków przepływających między innymi przez tereny zabudowane i obszary o wysokim stopniu kultury agrarnej.

2.4.4.1 Wody podziemne

Na terenie gminy związane są z osadami jury i czwartorzędu wyróżnić można 2 strefy:

Strefa obejmująca GZWP nr 420 Wierzbica – Ostrowiec Św. Obejmuje północną i środkową część gminy. Strefa posiada dokumentację hydrogeologiczną. Wody pochodzą z poziomu środkowo i górno – jurajskiego zbudowanego z wapieni i piaskowców występują w nim wody porowo – szczelinowe i szczelinowe. Wydajność studni wierconych wynosi do kilkudziesięciu m^3 .

Strefa użytkowych zbiorników wód podziemnych (UZWP) obejmująca południową część gminy związana jest z dolno – jurajskimi piaskowcami, w których występują wody porowo – szczelinowe oraz czwartorzędowymi piaskowcami i żwirami rzecznyymi w dolinie rzeki Kamiennej. Wydajność studni wierconych wynosi od kilku do kilkunastu m^3 .

Obie strefy narażone są na przedostawanie się zanieczyszczeń stanowiących głównie infiltrujące wody opadowe i roztopowe z terenów rolniczych, przemysłowych i komunikacyjnych, odcieki z szamb, wycieki z instalacji i zbiorników, wylewania ścieków na pola i do rowów.

Zagrożenie to istnieje ze względu na brak naturalnej izolacji – gruntów spoistych (glin, ilów) lub izolacja ta jest nie wystarczająca. Dodatkowym niebezpieczeństwem jest powstawanie uskoków.

Pobór wód wynosi około 144 500 m³/rok a straty wody wynoszą około 8000 m³/rok.

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest z trzech ujęć z których woda nie jest uzdatniana zlokalizowanych w:

- Ćmielowie – 2 studnie o wydajności 72 m³/h i 60 m³/h, posiadają strefy ochrony pośredniej wewnętrzne o promieniu odpowiednio 140 i 100 m.
- Rudzie Kościelnej – 1 studnia o wydajności 74,3 m³/h,
- Wiktorynie – 1 studnia 6 m³/h.

Wody podziemne charakteryzują się dobrą i średnią jakością, przeważnie występują w klasie Ib i II i spełniają wymagania norm wody pitnej.

2.4.5 Geologia:

W obrębie miasta i gminy Ćmielów udokumentowano następujące złoża :

Udokumentowane złoża kopalin

Nazwa złoża	Rodzaj dokumentacji	Zasoby	Powierzchnia	Koncesja na wydobywanie	Przydatność kopaliny	Stan eksploatacji
Złoża wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego						
Lipnik	Dok. geol. w kat. B + C ₁	2 122 000 Mg	57 620 m ²	brak		zaniechana, wyrobisko zrehabilitowane
Ruda Kościelna	Dok. geol. w kat. B + C ₁	87935 000Mg		brak		opracowano miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, nie eksploatowane
Kamienie drogowe i budowlane – piaskowce						
Piaski Brzustowskie	Dok. geol. w kat. C ₂	3 800 000 Mg	113 700 m ²	brak		nie eksploatowane
Kruszywo naturalne – piaski						
Borownia	Dok. geol. w kat. C ₁	86 400 Mg	15 029 m ²	starosty		eksploatowane
Borownia	Karta rejestracyjna	724 000 Mg	34 170 m ²	brak		nie eksploatowane
Krzemienie ozdobne						
Ruda Kościelna	Karta rejestracyjna	22,4 Mg	27 908 m ²	brak		nie eksploatowane

Źródło : Starostwo Powiatowe

We wschodniej części gminy znajduje się fragment Terenu Górniczego „Gliniany – Duranów I” utworzonego dla wydobycia surowców węglanowych, zajmujący w granicach administracyjnych gminy Ćmielów około 7,0 ha.

Eksploatacja kopalni na niewielką skalę ma niewielki wpływ na środowisko, gdyż obejmuje niewielkie obszary

i skala przekształceń terenu jest nieznaczna, jedynie na złożu piasków Borownia prowadzi się wydobycie na niewielką skalę.

Problem odpadów z eksploatacji praktycznie nie istnieje, gdyż usuwana warstwa próchniczna jest wykorzystywana do rekultywacji wyrobiska.

Na terenie gminy znajdują się zarejestrowane stanowiska archeologiczne w postaci kopalni krzemienia z epoki neolitu. Są to:

w Rudzie Kościelnej

- Kopalnia krzemienia „Borownia”
- Kopalnia krzemienia „Książa Rola”
- Kopalnia krzemienia „Ostroga”
w Łysowodach
- Kopalnia krzemienia „Wojciechówka – Koryczna”

2.4.6 Infrastruktura

W centralnej części gminy przebiega droga wojewódzka nr 755 relacji Ostrowiec Świętokrzyski Ożarów (długość w granicach gminy 8,242 km).

- Sieć dróg powiatowych ma długość 67,8 km, a dróg gminnych 96 km.
- Równoległe do drogi wojewódzkiej przebiega linia kolejowa relacji Skarżysko Kamienna – Rozwadów - 7,8 km w granicach gminy
- Przez teren gminy Ćmielów przebiega także gazociąg wysokoprężny ϕ 300 CN 40 Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski oraz 2 linie 110 kV i 1 linia 400 kV.
-

Zlokalizowane są 2 stacje bazowe telefonii komórkowej, 2 stacje paliw płynnych, 2 stacje gazowe LPG i 1 diagnostyczna.

Wg stanu na 31.12.2003 r stan sieci jest następujący:

- sieć wodociągowa ma długość 104,2 km w tym przyłącza - 48,5 km a liczba gospodarstw dołączonych do sieci wynosi 1940. Stopień zwodociągowania gminy 90%. Planuje się budowę wodociągu w sołectwach Drzenkowice i Glinka.
- Sieć rozdzielcza gazowa ma długość 61,821 km - 1113 przyłączy. Stopień zgazyfikowania wynosi 70% - gazociąg rozprowadzony jest na terenie miejscowości:

Miejscowość	Ilość odbiorców indywidualnych	Ilość odbiorców zbiorowych	Inni odbiorcy	Średnica sieci Ø	Długość sieci
m. Ćmielów	540	45	19	65/50/40/32/25/80	9572 m
Brzóstowa	135	–	3	65/50/40/32/25	8428 m
Grójec	77	–	–	65	5349 m
Wola Grójecka	24	–	–	–	–
Piaski Brzostowskie	117	–	–	65/50/40/32/25	7431 m
Jastków	42	–	–	50/32/20	4213 m
Wólka Wojnowska	39	–	1	32/20/50	2777 m
Wojnowice	10	–	–	40	2498 m
Buszkowice	29	–	1	65/50/32/25	5617 m
Glinka	6	–	–	32	1545 m
Trębanów	4	–	–	90/35/63/40/32	10453 m
Krzczonowice	9	–	–		

Źródło- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Miasta i Gminy Ćmielów 2000 rok.

- Sieć telefoniczna obejmuje całą gminę z czego tereny północne obsługiwane są przez wieżę nadawczo odbiorczą zlokalizowaną w miejscowości Boria, centrala telefoniczna zlokalizowana jest w budynku poczty w mieście Ćmielów.
- brak jest sieci ciepłowniczej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej

Gmina nie posiada zlokalizowanego na własnym terenie składowiska odpadów komunalnych. Ze względu na warunki hydrogeologiczne (GZWP 420 i UZWP) oraz gleby wysokich klas bonitacyjnych, na terenie gminy nie ma możliwości zlokalizowania składowiska odpadów niebezpiecznych lub innych niż niebezpieczne.

Do odbioru odpadów z terenu Gminy upoważnione są następujące jednostki:

- Samorządowy Zakład Wodociągów i Gospodarki Komunalnej z Ćmielowa
- ZOM "RETHMANN" Sp. z o.o. z Ostrowca Świętokrzyskiego
- PHU DEZET Zbigniew Zybala z Ćmielowa

W miejscowości Stoki Duże znajduje się zakład utylizacyjny, zajmujący się przerobem szczątków zwierzęcych na paszę. Zakład ten aktualnie nie spełnia wymogów ochrony środowiska, ale ze względu na potrzebę istnienia tego typu zakładów zachodzi pilna konieczność przeprowadzenia jego modernizacji z dostosowaniem do wymogów prawa ochrony środowiska.

Gmina Ćmielów nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków.

Planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej z odprowadzeniem ścieków przez gminę Bodzechów do istniejącej oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Na terenie gminy zlokalizowana jest kontenerowa oczyszczalnia ścieków typu "Sebiofikon" o przepustowości 11m³/d, która odbiera ścieki sanitarne z budynku Urzędu Miasta i Gminy oraz budynku Ośrodka Zdrowia.

Ponadto na terenie Zakładów Porcelany Ćmielów znajduje się biologiczno - mechaniczna oczyszczalnia ścieków.

Na terenie gminy zinwentaryzowano 1326 zbiorników bezodpływowych, w których czasowo gromadzone są ścieki pochodzące z zabudowy mieszkaniowej jak i obiektów użyteczności publicznej.

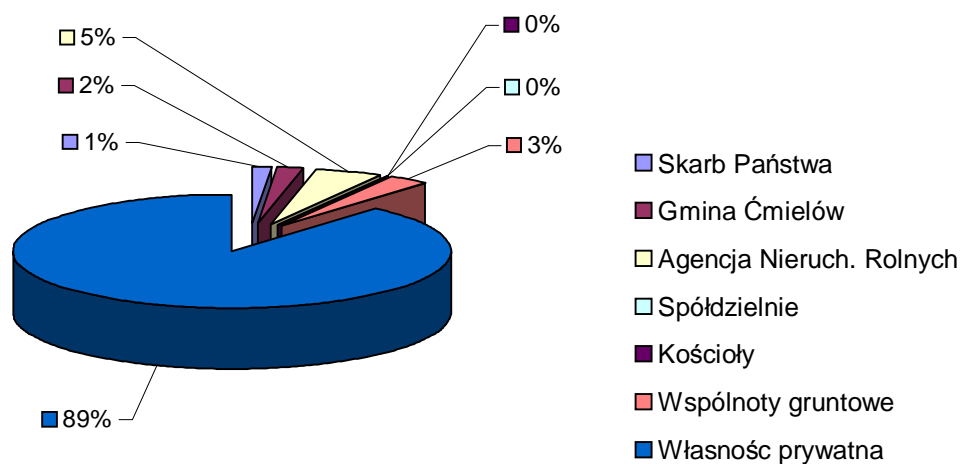
Problemem jest ich stan techniczny – większość nie spełnia wymogów szczelności.

2.4.7. Struktura własności nieruchomości

Miasto i Gmina Struktura własności:

Jednostka	Powierzchnia w ha
Ogółem	11770
Skarb Państwa	171
Gmina Ćmielów	208
Agencja Nieruch. Rolnych	586
Spółdzielnie	4
Kościóły	16
Wspólnoty gruntowe	347
Własność prywatna	10438

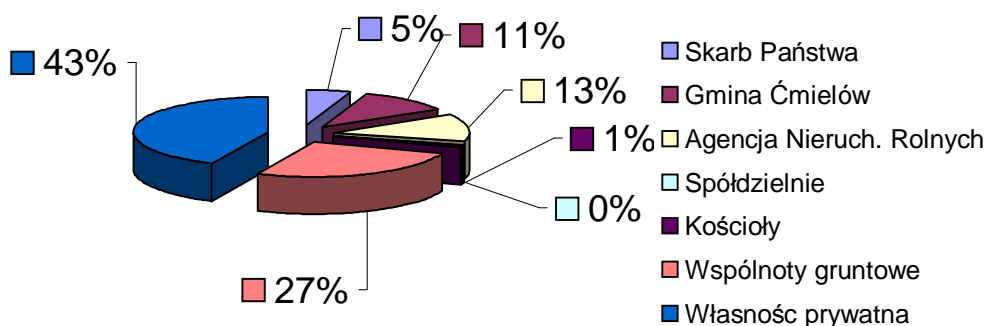
struktura własności gruntów na terenie Miasta i Gminy Ćmielów

Miasto Ćmielów

Jednostka	powierzchnia
Ogółem	1300
Skarb Państwa	69
Gmina Ćmielów	143
Agencja Nieruch. Rolnych	167
Spółdzielnie	5
Kościóły	9
Wspólnoty gruntowe	347
Własność prywatna	560

struktura własności gruntów w mieście Ćmielów

2.4.8 Lasy

Powierzchnia lasów na terenie gminy Ćmielów to około 3 630 ha, co stanowi 30,9 % całej powierzchni gminy.

Ponad 90% drzewostanu stanowi sosna, sporadycznie występuje dąb, brzoza, modrzew, buk jodła i olcha.

Struktura lasów na terenie gminy według form własności przedstawia się następująco:

Lasy prywatne – 433,20 ha;

Lasy AWRSP – 17,23 ha;

Lasy Wspólnoty Gruntowo – Leśnej – 346,79 ha;

Lasy Państwowe w Zarządzie Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski - 2 832,78 ha.

W lasach państwowych (wg informacji z Nadleśnictwa w Ostrowcu Świętokrzyskim) głównymi typami siedliskowymi lasu są: bory świeże, lasy mieszane świeże i bory mieszane świeże.

Na terenie gminy za ochronne zostały uznane lasy w oddziałach leśnych 98, 99, 99A, 110 położone we wsi Podgrodzie (glebochronne), we wsi Krasków (wodoochronne) oraz lasy w oddziałach od 59 – 163 – praktycznie całość powierzchni leśnej w gminie – jako lasy ochronne położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tysięcy mieszkańców.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach gminnych i należących do osób fizycznych sprawuje Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski RDLP Radom na zlecenie Starosty ostrowieckiego.

Lasy państwowe znajdują się w obrębie Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski.

Gospodarka leśna prowadzona jest według uproszczonego planu urządzenia lasów i inwentaryzacji lasów należących do osób fizycznych w mieście i gminie Ćmielów na okres od 01.01.1998 r. do 31.12.2007 r. oraz planu urządzenia lasów państwowych.

Obecnie wskaźnik lesistości dla gminy Ćmielów wynosi 30,9% według Krajowego Programu zwiększania lesistości wskaźnik ten powinien wynosić do 2020 roku 30% a po 2050 roku pozostać na poziomie co najmniej 33%.

Na terenie miasta i gminy Ćmielów według granicy rolno – leśnej opracowanej przez WBGITR w Tarnobrzegu w 1989 roku powierzchnia gruntów do zalesienia wynosi 127,2 ha.

Zalesienia gleb o słabej bonitacji, położonych w enklawach leśnych, nieużytków i tych narażonych na zapylenie przemysłowe jest istotnym elementem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na północy i w centralnej części gminy zalesienia służyć będą ochronie przed erozją wodną (dolina rzeki Kamiennej) oraz wyrównaniu granic rolno – leśnych, na południu lasy staną się elementem zapobiegającym erozji dobrych gleb lessowych.

Grunty do zalesienia w gminie Ćmielów :

1. Boria	–	22,0 ha
2. Borownia	–	4,0 ha
3. Brzóstowa	–	35,5 ha
4. Czarna Głina	–	6,0 ha
5. Ćmielów	–	1,2 ha
6. Podgórze	–	27,7 ha
7. Ruda Kościelna	–	7,3 ha
8. Stoki Duże	–	11,0 ha
9. Stoki Stare	–	9,5 ha
10. Wiktoryn	–	22,0 ha
<hr/>		
Razem	–	127,2 ha

Źródło: Studium dla gminy Ćmielów 2000 r.

2.4.9 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

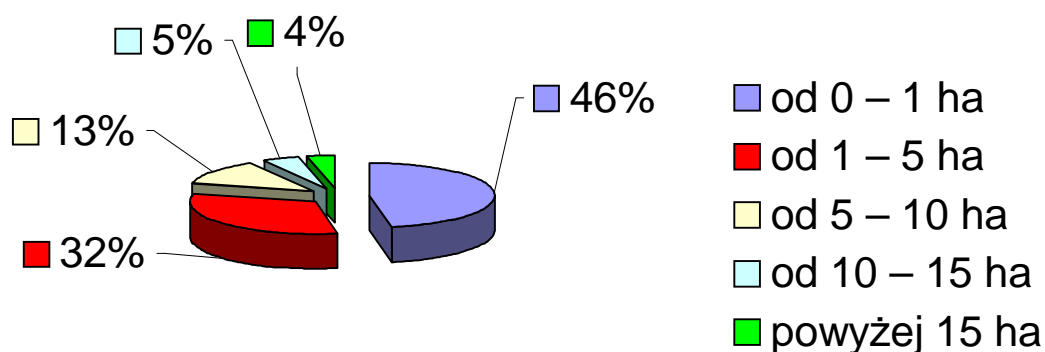
Korzystne warunki do produkcji rolniczej wynikające z naturalnych walorów przestrzeni produkcyjnej pogarsza w znacznym stopniu niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw rolnych która na przestrzeni ostatnich lat znacznie się polepszyła

Średnia powierzchnia gospodarstwa z 3,80 ha w roku 2000 wzrosła do 5,15 ha w roku 2002.

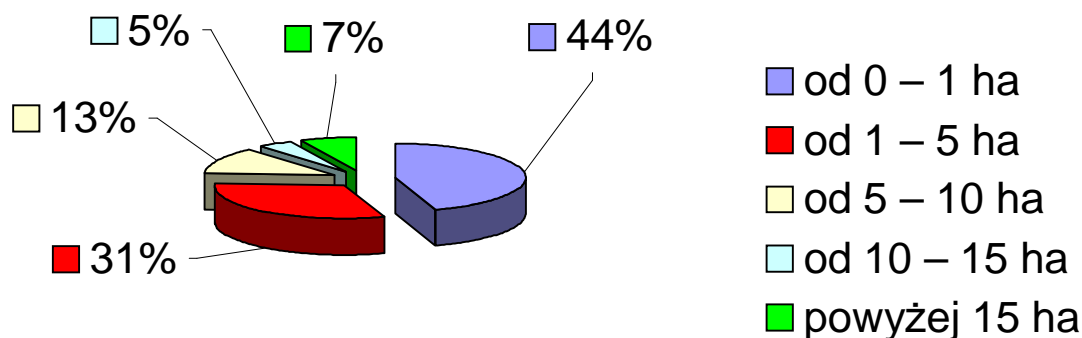
W ogólnej liczbie gospodarstw znajdują się następujące grupy obszarowe:

<i>Powierzchnia</i>	<i>Ilość gospodarstw w roku 2000</i>	<i>Ilość gospodarstw w roku 2002</i>
<i>od 0 – 1 ha</i>	808	541
<i>od 1 – 5 ha</i>	540	369
<i>od 5 – 10 ha</i>	222	152
<i>od 10 – 15 ha</i>	80	56
<i>powyżej 15</i>	61	82
Razem	1711	1200

ilość gospodarstw ze względu na obszar w 2000 roku

ilość gospodarstw ze względu na obszar w roku 2002

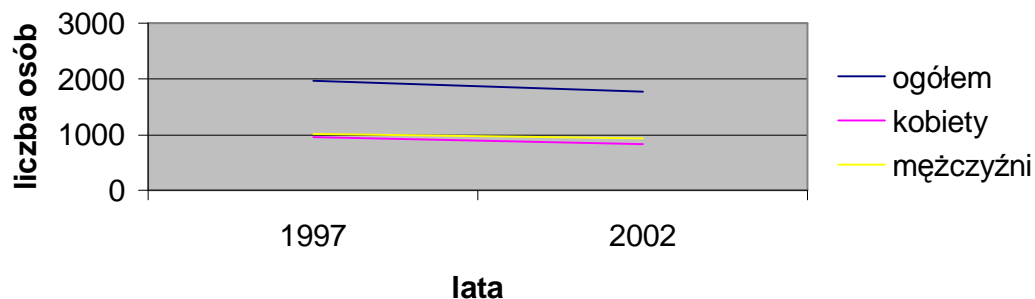
2.5 STRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1 Ludność według płci , wieku, ekonomicznych grup wieku i poziomu wykształcenia

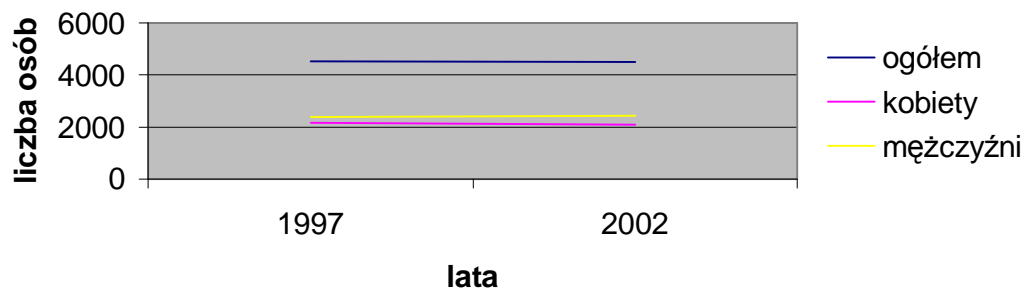
rok	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1997	1972	957	4545	2158	1753	1182
2002	1764	833	4505	2092	1722	1162

Poniżej przedstawiono analizy graficzne danych z powyższej tabeli:

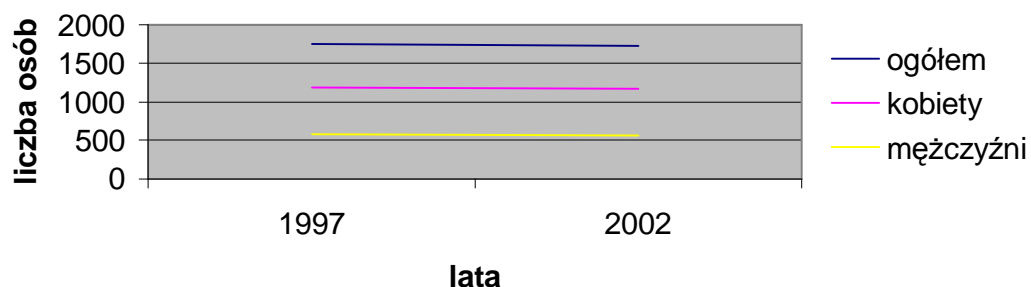
lata 1997 i 2002 - porównanie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym

lata 1997 i 2002 porównanie liczby osób w wieku produkcyjnym

lata 1997 i 2002 porównanie liczby osób w wieku poprodukcyjnym

Poziom wykształcenia ogólnie i w rozbiciu na miasto i wieś (stan na 31.XII.2002r.)

Miasto i Gmina

grupy wieku	ogółem	poziom wykształcenia								
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalony
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
ogółem	6825	351	230	1626	451	1175	1697	2590	285	46
mężczyźni	3293	137	46	757	110	647	1068	1159	100	26
kobiety	3532	214	184	869	341	528	629	1431	185	20

wieś

grupy wieku	ogółem	poziom wykształcenia								
		wyższe	policjalne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalony
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
ogółem	4080	187	117	853	251	602	1058	1621	223	21
mężczyźni	1996	76	25	391	55	336	675	737	79	13
kobiety	2084	111	92	462	196	266	383	884	144	8

Miasto

grupy wieku	ogółem	poziom wykształcenia								
		wyższe	policjalne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalony
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
ogółem	2745	164	113	773	200	573	639	969	62	25
mężczyźni	1297	61	21	366	55	311	393	422	21	13
kobiety	1448	103	92	407	145	262	246	547	41	12

Według danych zaczerpniętych z Rocznika Statystycznego (2003 r - stan na 31.12.2002 r) liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie wynosiła 893 osoby.

W Ćmielów przypada 112,3 osoby bezrobotne na 1000 mieszkańców. Jest to wskaźnik niższy w porównaniu do powiatu ostrowieckiego (121,24/1000) natomiast wyższy w stosunku do województwa świętokrzyskiego (101,3/1000) i Polski (84,2/1000).

W roku 2001 (wg stanu na 31.12.2001 r) liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 927 osoby (tj. 113/1000 mieszkańców).

W stosunku do roku 2001 poziom bezrobocia nieznacznie zmalał.

Liczba zatrudnionych, wg stanu na 31.12.2002 r, wynosiła 875 osoby (w tym miasto 807 osób).

Znajdują oni pracę w 397 podmiotach gospodarki narodowej tj.:

- przetwórstwo przemysłowe - 14,61%
- budownictwo - 7,1%
- handel i naprawy - 41,3%
- transport, gospodarka magazynowa i łączność - 5,5%
- obsługa nieruchomości i firm, nauka - 7,8%
- pozostałe sekcje - 23,7%

TAB.2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji PKD

wyszczególnienie	ogółem	Z tego					
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodarka, magazynowa, łączność	Obsługa nieruchomości i firm, nauka	Pozostałe działalności
Ćmielów	397	58	28	164	22	31	94
W tym miasto:	188	29	15	75	4	19	46
Powiat	9133	761	963	3846	731	993	1839
Województwo	95538	9599	11309	38365	7440	11714	21111

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2003

W stosunku do roku 2001 wzrosła liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON (wzrost o 16), co jest zjawiskiem pozytywnym i dającym nadzieję na rozwój gminy i zahamowanie bezrobocia.

Większe podmioty gospodarcze działających na terenie gminy to:

- Zakłady Porcelany Ćmielów w Ćmielowie
- Fabryka Porcelany AS
- Rejonowa Spółdzielnia Zaopatrzenia i Zbytu
- Samorządowy Zakład Wodociągów i Gospodarki Komunalnej

W mieście i gminie Ćmielów znajduje się 3 szkoły podstawowe oraz 3 filie, 2 gimnazja i 1 Zespół Szkół Zawodowych. Uczy się w nich 1300 uczniów.

Działa Dom Kultury im. Witolda Gombrowicza i Klub Sportowy „Świt” Ćmielów posiadający własny stadion.

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 cmentarze parafialne (w Podgórzu, Rudzie Kościelnej i Ćmielowie) oraz 1 wojskowy (w Podgórzu).

Ośrodki zdrowia to: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PACJENT” w Ćmielowie i Wiejski Ośrodek Zdrowia w Borii.

Poza wyżej wymienionymi podmiotami zatrudnienie ludności dają głównie firmy świadczące usługi, zatrudniające po kilka osób.

2.5.2 Rodzaje zagrożeń występujących na terenie Gminy Ćmielów – poziom bezpieczeństwa mieszkańców

Zagrożenia środowiskowe.

Gmina Ćmielów mimo antropogenicznego oddziaływania zalicza się do obszarów o warunkach środowiska w niewielkim stopniu przekształconych. Jednak w celu ochrony takiego stanu należy zwrócić uwagę na występowanie zjawisk negatywnych mogących taki stan rzeczy zmienić.

Do zagrożeń środowiskowych występujących na terenie gminy zalicza się zagrożenia naturalne i antropogeniczne.

Zagrożenia naturalne wynikają z położenia gminy, budowy geologicznej i warunków geomorfologicznych. Są to:

Zagrożenia powodziowe katastrofalne – mogą nastąpić w przypadku wysokich stanów wód w dolinie rzeki Kamiennej oraz w przypadku awarii zbiornika retencyjnego w Brodach, zagrożone wsie to: Piaski Brzóstowskie, Grójec, Krasków i miasto Ćmielów.

Podatność na erozję i procesy morfodynamiczne (powstawanie osuwisk) szczególnie w południowej części gminy.

Tendencje do zanieczyszczeń płytkich wód gruntowych (czwartorzędowych) w obszarach pozbawionych warstwy izolującej.

Zagrożenia antropogeniczne, związane z działalnością człowieka:

Zanieczyszczone rzeki nie odpowiadające normom w zakresie parametrów fizyko – chemicznych.

Nieuporządkowana gospodarka ściekowa (brak kanalizacji, brak oczyszczalni ścieków).

Brak zorganizowanej zbiórki i wywozu odpadów komunalnych z terenu całej gminy, powstawanie „dzikich wysypisk”.

Nieuporządkowana, nielegalna eksploatacja surowców skalnych i kruszyw naturalnych powodujące nieracjonalne gospodarowanie zasobami i utrudniająca zorganizowanie prawidłowej rekultywacji.

Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne.

Gmina należy do rejonu o średnim natężeniu czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludności. Zagrożenia dla ludności mogą nastąpić na skutek awarii, uszkodzeń lub zniszczeń zbiorników (magazynów) i instalacji z toksycznymi środkami przemysłowymi, awarii elektrowni jądrowych lub ładunków jądrowych rozmieszczonych na obszarach państw sąsiadujących, pożary przestrzenne lasów oraz skażenia środowiska naturalnego w związku z transportem niebezpiecznych substancji chemicznych.

Zagrożenia powodziowe.

Na terenie gminy Ćmielów występują potencjalnie tereny zagrożenia powodziowego rzeki Kamiennej i Przepaści oraz katastrofalnego zagrożenia powodziowego awaryjnego zbiornika retencyjnego w Brodach Iłżeckich. W większości są to tereny wolne od zabudowy i na tych terenach powódź nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla życia ludzi i zwierząt. W obszarach opadów

zniszczeniu mogą ulec ewentualnie użytki rolne i pogorszyć się mogą warunki sanitarno – higieniczne.

Zagrożenia pożarowe.

Zagrożenie pożarowe stwarza zwartość zabudowy budynków drewnianych i budynków o pokryciu łatwopalnym. Na terenach leśnych w rejonach zagrożonych pożarami przestrzennymi prowadzony jest monitoring zagrożeń, sprawowany przez służby nadleśnictw będących w kontakcie z jednostkami straży pożarnej. Do tego celu wykorzystywane są wieże obserwacyjne.

Ochronę przeciwpożarową w zakładach przemysłowych, gdzie występuje zagrożenie pożarowe sprawują zakładowe straże pożarne. W ostatnich latach wprowadzane są nowoczesne formy ochrony, polegające na wprowadzeniu systemu zabezpieczeń i czujników. Systemy zabezpieczeń posiadają łączność z jednostkami straży pożarnej.

Zagrożenia chemiczne.

Awaryjne skażenia chemiczne o zasięgu lokalnym mogą powstawać w zakładach gromadzących znaczne ilości niebezpiecznych substancji chemicznych z racji wykorzystywania ich w procesach technologicznych.

Szczególne zagrożenie substancjami chemicznymi niebezpiecznymi dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt oraz skażenia środowiska stanowią przewozy substancji toksycznych w transporcie kołowym i kolejowym. O skali i charakterze tego zagrożenia stanowi klasa ich toksyczności, a przede wszystkim znikoma przewidywalność wystąpienia sytuacji awaryjnych i związane z tym trudności podejmowania natychmiastowych dobrze zorganizowanych przedsięwzięć ratunkowych. W sytuacjach powyższych może nastąpić konieczność doraźnej ewakuacji ludności, którą kieruje Szef OC województwa lub szefowie OC gmin.

Skażenia promieniotwórcze.

Mogą wystąpić w razie awarii elektrowni jądrowych poza granicami kraju. Największe zagrożenie stwarzają elektrownie jądrowe w:

miejsowościach: Równe – 280 km, Chmielnicki – 400 km, Czernobyl – 520 km na Ukrainie;

miejsowościach: Bohunice i Mochovce ok. 270 km na Słowacji;

miejsowościach: Dukowany – 400 km, Temelin – 440 km w Czechach.

Nie przewiduje się by skażenia osiągnęły wielkość stanowiącą bezpośrednie zagrożenie życia ludzi, należy jednak liczyć się z możliwością skażenia upraw warzyw i owoców, wody i koniecznością wprowadzenia „rygorów” w ich wykorzystaniu do spożycia oraz potrzebą zabezpieczenia preparatów jodu stabilnego i zapewnienia do celów konsumpcyjnych wody z zakrytych ujęć.

III. CZYNNIKI KLUCZOWE DLA REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW

3.1 Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów z celami i priorytetami określonymi w opracowanej w 2000 roku „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”

W dziale 6 Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego : „Cele i główne programy strategii województwa świętokrzyskiego” określono następujące główne cele i priorytety :

Cel generalny :

Wzrost atrakcyjności województwa świętokrzyskiego dla rozwoju społecznego i gospodarczego

Cele warunkujące i priorytety

Rozwój zasobów ludzkich i bezpieczeństwo społeczne :

doskonalenie systemu edukacji z uwzględnieniem rynku pracy
przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego skutków i aktywizacja zawodowa bezrobotnych
zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych

Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury

tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych
ochrona dziedzictwa kulturowego
tworzenie warunków dla rozwoju kultury, turystyki, sportu i rekreacji

Rozwój systemów infrastruktury technicznej

podnoszenie standardów i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego stymulującego rozwój regionu
zabezpieczenie bezpieczeństwa energetycznego

Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich umożliwiający ludności wiejskiej przechodzenie do zawodów pozarolniczych
rozwój i modernizacja produkcji rolnej i przetwórstwa rolno spożywczego
stworzenie infrastruktury rynku rolnego

Przyspieszenie urbanizacji oraz restrukturyzacji bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności gminy

tworzenie warunków sprzyjających aktywizowaniu przedsiębiorczości jako pierwszoplanowego czynnika urbanizacji gminy
aktywizacja gospodarcza oraz przyspieszony rozwój miasta i gminy

Przygotowanie gminy do międzynarodowej współpracy gminy

rozwój współpracy z partnerami zagranicznymi
przygotowanie społeczeństwa do procesów integracyjnych
instytucjonalne przygotowanie gminy do programowania i realizacji polityki integracji z U E.

Wszystkie przyjęte w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów główne kierunki rozwoju (programy sektorowe) oraz przyjęte na ich podstawie zadania są zgodne z głównymi celami i priorytetami „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”.

3.2 Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów z celami i priorytetami określonymi w opracowanej w 2000 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego”

Cele strategiczne powiatu ostrowieckiego

- I. Przebudowa rolnictwa i przetwórstwa rolno spożywczego oraz ochrona środowiska naturalnego
- II. Poprawa bezpieczeństwa publicznego, rozwój, restrukturyzacja i zwiększenie dostępności służby zdrowia
- III. Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej
- IV. Promocja powiatu, rozwój sportu i turystyki
- V. Rozwój przedsiębiorczości w miastach i na obszarach wiejskich, modernizacja lokalnego przemysłu
- VI. Stworzenie optymalnych warunków dla wzrostu zatrudnienia i sprawnej pomocy społecznej
- VII. Wzrost poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców oraz rozszerzenie oferty kulturalnej

Wszystkie przyjęte w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów główne kierunki rozwoju (programy sektorowe) oraz przyjęte na ich podstawie zadania są zgodne z celami strategicznymi przyjętymi w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego”.

3.3. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ćmielów z celami i zadaniami określonymi w opracowanej w 1998 roku „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów”

Cele i zadania strategiczne przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów przedstawiają się następująco :

Cel nr 1 : „ Ograniczenie bezrobocia w gminie”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 1.1. Dokonanie analizy metodycznej i merytorycznej zjawiska bezrobocia w gminie
- 1.2. Zbadanie możliwości ograniczenia likwidacji dotychczasowych miejsc pracy
- 1.3. Lepsze wykorzystanie istniejących miejsc pracy
- 1.4. Wzrost zatrudnienia poprzez zwiększenie inwestycji tworzących stałe miejsca pracy
- 1.5. Angażowanie bezrobotnych w ramach robót publicznych do prac na terenie gminy

Cel nr 2 : „ Podniesienie potencjału produkcyjnego , efektywności i konkurencyjności rolnictwa”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 2.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników
- 2.2. Sprzyjanie powstawaniu i wspieraniu grup producenckich
- 2.3. Wspieranie działalności instytucji działających na rzecz rolnictwa
- 2.4. Sprzyjanie powstawaniu dużych towarowych gospodarstw
- 2.5. Wspieranie rozwoju podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego i obsługi rolnictwa
- 2.6. Zalesienie nieużytków i gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego

Cel nr 3 : „Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 3.1. Stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości w tradycyjnych i nowych branżach
- 3.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury instytucjonalnej służącej małej i średniej przedsiębiorczości.
- 3.3. Stosowanie preferencji i ulg podatkowych dla tworzących nowe podmioty gospodarcze
- 3.4. Wspieranie edukacji mieszkańców w zakresie rozwoju przedsiębiorczości
- 3.5. Gromadzenie i propagowanie informacji gospodarczej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Cel nr 4 : „ Tworzenie podstawowej infrastruktury służącej ochronie środowiska”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 4.1. Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków.
- 4.2. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i zorganizowanie odbioru i składowania odpadów.
- 4.3. Sprzyjanie edukacji ekologicznej mieszkańców.

Podczas uchwalania Planu Rozwoju Lokalnego wprowadzono nowe zadanie cząstkowe , jako dodatkowy punkt 4.2.(dalsze punkty odpowiednio 4.3. i 4.4.) pn. : „Modernizacja i usprzętowanie Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ćmielowie do realizacji zadań służących ochronie środowiska”.

Cel nr 5 : „ Poprawa stanu technicznego dróg”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 5.1. Systematyczne remontowanie nawierzchni dróg utwardzonych.
- 5.2. Utwardzenie odcinków dróg o istotnym znaczeniu komunikacyjnym dla lokalnych społeczności.

Cel nr 6 : „ Zmniejszenie zagrożenia powodziowego”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 6.1. Obwałowanie dwustronne rzeki Kamiennej
- 6.2. Budowa trzech zbiorników wodnych w miejscowościach: Ćmielów - Topiołki, Jastków i Podgrodzie.

Cel nr 7 : „ Stymulowanie i wspieranie aktywności mieszkańców oraz integracji środowiska lokalnego”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 7.1. Tworzenie organizacji i instytucji wspierających aktywność mieszkańców
- 7.2. Wspieranie i wyzwalanie inicjatyw mieszkańców.
- 7.3. Promocja aktywnych postaw oraz propagowanie rozwijania indywidualnych predyspozycji
- 7.4. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi aktywności dzieci i młodzieży.

Cel nr 8 : „Poprawa warunków życia i rozwoju mieszkańców”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 8.1. Podejmowanie działań na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie mediów energetycznych i łączności.
- 8.2. Dokończenie budowy ośrodka zdrowia
- 8.3. Objęcie wszechstronną opieką medyczną osób ubogich, bezrobotnych i niepełnosprawnych.
- 8.4. Określenie obszaru patologii występujących w społeczeństwie gminy.
- 8.5. Zintensyfikowanie informacji w szkołach w zakresie profilaktyki antyalkoholowej.
- 8.6. Rozważenie celowości powołania policji lokalnej.
- 8.7. Modernizacja istniejących szkół oraz poprawa ich wyposażenia.
- 8.8. Zatrudnienie w szkołach lektorów języków obcych.
- 8.9. Inspirowanie i szeroka promocja imprez kulturalnych na terenie gminy w tym zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym.
- 8.10. Poprawa stanu istniejącej bazy sportowej.

Cel nr 9 : „Zwiększenie zakresu działań promocyjnych gminy w otoczeniu zewnętrznym”

Najważniejsze zadania cząstkowe :

- 9.1. Wypracowanie zintegrowanego programu promocji gminy.
- 9.2. Krzewienie i promocja istniejących walorów kulturowych.
- 9.3. Wydanie i rozpropagowanie informatora o walorach turystycznych gminy.
- 9.4. Dokonanie inwentaryzacji istniejącej bazy turystycznej.
- 9.5. Sprzyjanie rozwojowi bazy i zaplecza turystyki oraz agroturystyki.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów wyszedł naprzeciw przedstawionym w strategii celom i zadaniom , wprowadzając również szczegółowy opis nie poruszonym tam rozwiązań. Wszystkie cele strategii znalazły swój odpowiednik w kierunkach (programach) rozwoju omówionych w planie.

3.4 Wpływ na Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów przyjętych przez Unię Europejską kierunków wsparcia rozwoju lokalnego oraz sposobu finansowania programów i zadań.

NARODOWY PLAN ROZWOJU

Celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki, opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Cele NPR są realizowane za pomocą programów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, projektów z udziałem Funduszu Spójności (Kohezji), a także przedsięwzięć i wieloletnich programów rozwojowych, finansowanych wyłącznie ze środków krajowych.

PODSTAWY WSPARCIA WSPÓLNOTY

PPW są dokumentem przyjętym przez Komisję Europejską w uzgodnieniu z rządem polskim zawierającym strategię i priorytety działań, ich cele szczegółowe, wielkość wkładu funduszy strukturalnych i innych środków finansowych. PPW dla Polski w latach 2004-2006 będą wdrażane za pomocą sześciu sektorowych programów operacyjnych (SPO), dotyczących wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwoju zasobów ludzkich, restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich, rybołówstwa i przetwórstwa ryb, transportu, pomocy technicznej oraz za pomocą Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO

ZPORR jest jednym z programów operacyjnych, które służą do realizacji NPR/PPW na lata 2004-2006. Program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa.

UZUPEŁNIENIE ZPORR

Uzupełnienie ZPORR jest dokumentem wdrażającym strategię i priorytety programu, zawierającym przede wszystkim szczegółowe informacje na temat działań realizowanych w ramach ZPORR.

W pracach nad Planem Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów wykorzystano zawarte w Uzupełnieniu ZPORR takie informacje jak: cele działań i sposoby ich realizacji, opisy kryteriów wyboru projektów, typy beneficjentów końcowych, wielkość i forma pomocy oraz poziom współfinansowania projektów z uwzględnieniem udziału środków pochodzących z UE.

W ramach ZPORR realizowane będą następujące priorytety:

Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów (współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) ukierunkowany jest na wsparcie dużych projektów o znaczeniu regionalnym.

Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach (współfinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny)

Priorytet 3 Rozwój lokalny (współfinansowany przez EFRR) ukierunkowany jest na wspieranie projektów z zakresu infrastruktury technicznej, infrastruktury środowiskowej, lokalnej infrastruktury turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej, edukacyjnej oraz ochrony zdrowia, tworzenia i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw oraz infrastruktury służącej działalności gospodarczej oraz rewitalizacji

zdegradowanych obszarów miejskich i przemysłowych, jak również rewitalizacji obszarów poprzemysłowych i powojсковych.

Priorytet 4 *Pomoc techniczna dotyczy działań związanych ze wsparciem procesu realizacji całego programu operacyjnego.*

Priorytet 3 *Rozwój lokalny w ramach którego będzie występować o środki Miasto i Gmina Ćmielów dzieli się na następujące działania i poddziałania*

Działanie 3.1: *Obszary wiejskie:*

Działanie 3.2: *Obszary podlegające restrukturyzacji:*

Działanie 3.3: *Zdegradowane obszary miejskie, poprzemysłowe i powojсковe:*

Poddziałanie 3.3.1: *Zdegradowane obszary miejskie.*

Poddziałanie 3.3.2: *Zdegradowane obszary poprzemysłowe i powojсковe*

Działanie 3.4: *Mikroprzedsiębiorstwa:*

Działanie 3.5: *Lokalna infrastruktura społeczna:*

Poddziałanie 3.5.1: *Lokalna infrastruktura edukacyjna.*

Poddziałanie 3.5.2: *Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia.*

Celem głównym tego priorytetu jest aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją i włączenia ich w procesy rozwojowe kraju i Europy (dotyczy obszarów wiejskich i małych miast do 20 tys. mieszkańców).

Przedstawione w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ćmielów programy operacyjne oraz wynikające z nich zadania i przedsięwzięcia są zgodne z celami głównymi i częściowymi Priorytetu 3 ZPORR. Uwzględniono również zgodność realizowanych projektów z politykami horyzontalnymi UE : pozytywny wpływ na środowisko, uwzględnienie polityki równych szans oraz wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Miasto i Gmina Ćmielów może w ramach Priorytetu 3 składać projekty dotyczące między innymi:

1. na obszarach wiejskich i w małych miastach:

infrastruktury technicznej, (np. drogi gminne łączące ośrodki gospodarcze oraz drogi wewnątrz tych ośrodków, jak również połączenia z regionalną i krajową siecią dróg, lokalna infrastruktura ochrony środowiska).

2. rozwoju mikroprzedsiębiorstw:

rozwój mikroprzedsiębiorstw, w szczególności działających poza sektorami tradycyjnymi na obszarach wiejskich.

3. lokalnej infrastruktury społecznej:

rozwój lokalnej infrastruktury edukacyjnej poprzez budowę, modernizację i zapewnienie niezbędnego wyposażenia dla szkół i placówek działających w systemie oświaty, szczególnie w celu

wyrównywania szans pomiędzy obszarami wiejskimi oraz miejskimi oraz rozwój publicznych lokalnych obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Miarą powodzenia projektów rozwoju lokalnego będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w regionach na rzecz rozwoju gospodarczego, kultury i demokracji.

3.5 CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH PROGRAMÓW POMOCOWYCH.

Wybrane źródła finansowania projektów ze środków UE.

Fundusze Strukturalne (Structural Funds)

To zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury).

Na fundusze strukturalne składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) oraz Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa (FIWR).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

European Regional Development Fund (ERDF)

Fundusz wchodzący w skład Funduszy Strukturalnych, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii (cele 1 i 2 Polityki Strukturalnej UE). W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.

Poziom dofinansowania projektów priorytetu 3(Rozwój lokalny)

Dofinansowanie z EFRR:

75% kwalifikujących się wydatków publicznych

50% kwalifikujących się wydatków publicznych - tylko w przypadku projektów dotyczących kompleksowego uzbrojenia terenu, gdy inwestycja generuje znaczący dochód netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

z budżetu państwa – Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (10%)

oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej), jak również z budżetu jednostek samorządu terytorialnego i innych źródeł wymienionych w Uzupełnieniu ZPORR.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

European Social Fund (ESF)

Jeden z Funduszy Strukturalnych, który współfinansuje realizację Celu 3 na całym obszarze Unii Europejskiej, wspiera również Cele 1 i 2. Ze środków funduszu finansowane są głównie szkolenia zawodowe i rozwój zatrudnienia.

Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)

European Agriculture Guidance and Guarantee Fund (EAGGF)

Jeden z Funduszy Strukturalnych zajmujący się transformacją struktury rolnictwa oraz rozwojem obszarów wiejskich.

Do realizacji celów i priorytetów określonych w NPR przyczyniać się będą także programy realizowane w ramach Funduszu Spójności oraz Inicjatyw Wspólnoty, jak: INTERREG (np. współpraca gospodarcza regionów przygranicznych) i EQUAL (promocja równości szans) oraz programy krajowe nie współfinansowane ze środków wspólnotowych.

Fundusz Spójności (Kohezji)

Cohesion Fund

To instrument ekonomiczno-polityczny Komisji Europejskiej, nie należący do Funduszy Strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę wielkich sieci transportowych oraz obiektów infrastruktury ochrony środowiska o dużym obszarze oddziaływania.

Inne linie kredytowe.

Bank Ochrony Środowiska korzystając z zasobów finansowych NFOŚiGW współrealizuje przedsięwzięcia z zakresu:

budowy małych oczyszczalni ścieków;

budowy kanalizacji sanitarnej;

zagospodarowania odpadów stałych;

wykorzystania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej.

EBRD (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju).

W kooperacji z innymi bankami uruchomił linie kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw. EBRD preferuje pomoc dla przedsiębiorstw prywatnych, bądź będących w procesie prywatyzacji, w których zmiana zarządzania może rokować uzyskiwanie dużych dochodów w przyszłości.

BANK ŚWIATOWY

Podmioty gospodarcze mogą występować o udzielenie pożyczki w ramach linii kredytowych na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz na rozwój eksportu. Kredyty udzielane są bezpośrednio zainteresowanym podmiotom gospodarczym.

Kredyty udzielane są między innymi na: rozwój i restrukturyzację, rozszerzenie zakresu usług, poprawę organizacji zarządzania.

IV. WYBRANE KIERUNKI ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW (PROGRAMY OPERACYJNE ROZWOJU)

4.1 Program rozwoju infrastruktury społecznej

Rozwój infrastruktury społecznej ma na celu poprawę stanu oświaty i kultury, a także zdrowia i opieki społecznej mieszkańców gminy Ćmielów.

Bardzo ważnym krokiem jest szerzenie wiedzy ekologicznej młodzieży głównie w zakresie racjonalnego wykorzystywania środowiska naturalnego w życiu społeczności lokalnej.

Natomiast organizacja stałych imprez kulturalno-sportowych o zasięgu gminnym i szerszym przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej. Preferowana jest organizacja ich na łonie natury w celu namacalnego kontaktu z pięknem otaczających nas ekosystemów.

Problem rozwoju zdrowia i opieki społecznej zmierza w kierunku poprawy dostępu usług medycznych dla mieszkańców w zakresie podstawowym i specjalistycznym.

4.2 Program rozwoju infrastruktury technicznej

Infrastruktura techniczna jest głównym motorem do rozwoju gospodarczego gminy. Program ten będzie realizowany poprzez: poprawę infrastruktury drogowej, uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej (ze szczególnym uwzględnieniem stworzenia systemu kanalizacji sanitarnej) oraz racjonalną gospodarkę energetyczną (możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł energii), rozwój sieci gazyfikacyjnej i telekomunikacyjnej.

4.3 Program rozwoju turystyki

Rozwój turystyki w gminie Ćmielów powinien skoncentrować się w najbliższych latach na zagospodarowaniu obszaru wokół budowanego zbiornika wodnego „Topiołki” oraz na stworzeniu bazy sportowo – rekreacyjnej na Stadionie „Leśnym” w Ćmielowie, na pozostałych obszarach rozwój ten powinien być realizowany na zasadzie przedsięwzięć punktowych (np. agro i ekoturystyki oraz turystyki kwalifikowanej (wędkarstwo, łowiectwo).

Rozwój ten musi odbywać się zgodnie z zasadami racjonalnego wykorzystywania środowiska w połączeniu z proekologiczną edukacją społeczeństwa.

Program rozwoju turystyki obejmuje następujące elementy : poprawę dostępności usług turystycznych , budowę i modernizację bazy turystycznej oraz stworzenie systemu informacji i promocji usług turystycznych. Instytucjami wspierającymi ten rozwój zostaną organizacje lokalne non-profit, takie , jak nowo tworzone Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Ćmielowskiej, które będą aktywnie zaangażowane w realizację całego programu.

W programie zwraca się uwagę na wspieranie inicjatyw kulturalnych w poszczególnych wsiach.

4.4 Program rozwoju obszarów wiejskich

Celem programu rozwoju obszarów wiejskich jest zwiększenie konkurencyjności przez pozarolniczą aktywację obszarów wiejskich i dywersyfikację produkcji rolnej (wykorzystując ekologiczne uwarunkowania naszego regionu do produkcji m. in. zdrowej żywności).

Główne elementy tego programu obejmują:

- szkolenia w zakresie przedsiębiorczości (m. in. tworzenie grup producenckich)
- szkolenia w zakresie proekologicznego rolnictwa przyjaznego dla środowiska,
- szkolenia w zakresie produkcji rolnej zgodnej z normami Unii Europejskiej,
- utworzenie punktów informacyjno-doradczych w gminach dla lokalnych przedsiębiorców,
- rozbudowę infrastruktury technicznej na wsi (m. in. modernizację sieci wodociągowej, budowa sieci kanalizacyjnej, racjonalną gospodarkę odpadami, gazyfikację wsi oraz pozyskiwanie alternatywnych źródeł energii)
- promocję gminy i poszczególnych sołectw,
- rozwój agroturystyki.

4.5 Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

W planie rozwoju lokalnego założono stworzenie warunków pod rozwój małych i średnich firm jako najskuteczniejszy sposób redukcji bezrobocia.

Program ten przewiduje współpracę z regionalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość.

4.6 Program promocji gminy

Głównym celem programu promocji gminy jest przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Wszelkie inwestycje planowane na naszym terenie mają nieuciążliwy charakter dla środowiska.

Program ten zmierza do wyeksponowania potencjału krajobrazowego, kulturalnego, turystycznego oraz gospodarczego naszej gminy. Podstawowe elementy programu promocji to, wydanie katalogów, bądź ulotek, organizacja imprez kulturalno-oświatowych, nawiązanie bieżących kontaktów z firmami doradczymi oraz udział w imprezach targowych.

Pragniemy również zwrócić uwagę na piękno krajobrazowe regionu oraz występujące w nim osobliwości przyrodnicze oraz liczne zabytki.

Do osobliwości przyrodniczych gminy należą: malowniczy krajobraz dorzecza rzeki Kamiennej z terenami umożliwiającymi wędkowanie i spływy kajakowe, wiele gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną.

V. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA OBSZARZE MIASTA I GMINY ĆMIELÓW REALIZOWANE W WYBRANYCH KIERUNKACH ROZWOJU.

5.1 PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ **(Integracji społeczności lokalnej)**

5.1.1 OŚWIATA I KULTURA

5.1.1.1. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna w naszej gminie winna odgrywać bardzo ważną rolę, między innymi ze względu na szereg czynników ekologicznych, dzięki którym gmina może się stać atrakcyjnym obszarem dla rozwoju turystyki. Dlatego też należy prowadzić dobrze przygotowane formy edukacji ekologicznej w oparciu o ekorozwój, zgodny z zaleceniami UE (tzn. Agenda 21 - zalecenia Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro). Edukacją ekologiczną w szerokim zakresie zajmuje się kuratorium (szkoły), organizacje pozarządowe (Liga Ochrony Przyrody i inne jednostki na terenie powiatu i gminy).

Edukacja ekologiczna otrzymuje specjalną rangę, jako podstawa do procesu zmiany świadomości, podstaw, zachowań i wartości, co w ostateczności pozwala na zrozumienie zjawisk otaczającego nas świata.

5.1.1.2. Poprawa stanu oświaty

W celu poprawy stanu oświaty proponujemy:

- remont i modernizacja budynków szkolnych
- propagowanie i edukacja prowadzona w szkołach z zakresu ochrony środowiska naturalnego od najmłodszych lat;

5.1.1.3. Imprezy kulturalne

Mając na uwadze dobro kultury i jej rozwój proponujemy:

- opracowanie Gminnego Kalendarza Imprez z uwzględnieniem lokalnych inicjatyw wiejskich
- patronowanie wybranym imprezom kulturalnym i sportowym.

5.2 PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.2.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA (DROGOWA)

Zmiany mające na celu poprawę stanu infrastruktury transportowej:

- poprawa stanu dróg i mostów na terenie gminy poprzez ich odnowę i modernizację
- budowa parkingów zbiorczych na terenie Ćmielowa oraz w miejscach atrakcyjnych turystycznie
- budowa chodników i tras rowerowych.

5.2.2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

W celu uregulowania gospodarki wodno-ściekowej należy przeprowadzić:

- **budowę zbiorczego odcinka kanalizacji sanitarnej łączącego Ćmielów poprzez Bodzechów do oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Św.**
- **budowa sieci kanalizacyjnej w m. Ćmielów, Brzóstowa ,Grójec i Piaski Brzóstowskie**

Dwa powyższe zadania są najważniejsze jeżeli chodzi o hierarchię ważności przyjętej do realizacji listy zadań.

- budowę sieci wodociągowej w m. Drzenkowice , Glinka , Grójec Kolonia (Krasków).
- przygotowanie się do budowy sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach nieskanalizowanych

5.2.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Systemowe uregulowania w zakresie gospodarki odpadami:

- racjonalna gospodarka odpadami w oparciu o wysypiska międzygminne ;
- selektywna zbiórka odpadów (teren całej gminy);
- likwidacja nielegalnych wysypisk (teren całej gminy).

5.2.4. BILANS ENERGETYCZNY I GAZYFIKACJA

- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne (na terenie całej gminy);
- alternatywne źródła energii ;
- rozbudowa sieci gazowniczej ;

5.2.5. TELEKOMUNIKACJA

Działania rozwojowe na terenie gminy :

- rozbudowa linii telekomunikacyjnych i telefonii komórkowej ,
- szerzenie łączności faksowej oraz internetowej.

5.3 PROGRAM ROZWOJU TURYSTYKI NA OBSZARACH CZYSTYCH EKOLOGICZNIE W OPARCIU O WALORY KRAJOBRAZOWE GMINY

Cele bezpośrednie Programu Rozwoju Turystyki

- Zdefiniowanie produktu turystycznego-skierowanie go do głównych segmentów potencjalnych nabywców.
- Poprawa dostępności i atrakcyjności usług turystycznych (inwestycje infrastrukturalne) tj. :
 - Stworzenie sieci komunikacyjnej;
 - Poprawa sieci transportowej łączącej atrakcje turystyczne;
 - Stworzenie tras turystycznych.
 - Budowa i modernizacja bazy turystycznej.
 - Rozbudowa parkingów i miejsc postojowych;
 - Uatrakcyjnienie zewnętrznego wyglądu poszczególnych miejscowości - odmalowanie i restauracja domów, zachowanie czystości, utrzymanie terenów zielonych
- Stworzenie sprawnego systemu informacji i promocji usług turystycznych.
- Rozwój instytucjonalnych form wspierania turystyki oraz pobudzanie inicjatywy lokalnej.
- Rozwój agroturystyki : pobyty rodzinne, kameralne na wsi – stworzenie wysokiej jakości świadczonych usług, zwiększenie atrakcyjności pobytu na wsi. Przy tworzenia tzw. "action plans" szczególną uwagę należy poświęcić agroturystyce. Jest to produkt najbardziej uniwersalny , który może być oferowany na zdecydowanej większości obszarów wiejskich.
- Rozwój turystyka kwalifikowana (rowerowa, piesza, stanice i spływy kajakowe, wędkarstwo).
- Wspieranie inicjatyw kulturalnych
- Wzbogacenie oferty atrakcji i imprez kulturalnych (sportowych, muzycznych)
- Ogólna oferta inwestycyjna-ściśle określona z programem rozwoju turystyki

Kierunki działania:

Jednym z głównych kierunków rozwoju gminy jest wykorzystanie jej naturalnych walorów , a przyszłe inwestycje powinny to przyspieszyć. Obecnie budowany jest zbiornik wodno – retencyjny , kolejne są planowane do realizacji w przyszłości. Budowa zbiornika oraz malownicze dorzecze Kamiennej umożliwi rozwój turystyki i wykorzystanie walorów przyrodniczych , np. do wędrówek pieszych i konnych, wędkowania i spływów kajakowych. Planowana jest budowa przystani kajakowych wraz z wypożyczalnią sprzętu w kilku atrakcyjnych miejscowościach wzdłuż całego odcinka rzeki na terenie gminy , a docelowo połączenie z sąsiednim Bałtowie.

Aktywny wypoczynek umożliwi mieszkańcom Ćmielowa i sąsiednich gmin stadion miejski , który położony jest w kompleksie leśnym. Jest to obiekt sportowo – rekreacyjny, przyciągający miłośników czynnego wypoczynku oraz zawodowego sportu.

Planuje się tam budowę pola namiotowego wraz z pełnym zapleczem.

W miejscowościach Podgodzie i Smyków znajdują się atrakcyjne miejsca dla miłośników górskich wspinaczek oraz baza noclegowo – gastronomiczna. Gmina posiada dogodne połączenia komunikacyjne (autobusowe i kolejowe) , a w odległości 10 km znajduje się siedziba Starostwa Powiatowego , gdzie można skorzystać z usług hotelarskich i gastronomicznych o wysokim standardzie.

Walory wpływające na rozwój turystyki :

Gmina posiada duże kompleksy leśne i dysponuje gruntami oraz obiektami, które odda do dyspozycji inwestorów na bardzo korzystnych warunkach. Możliwe będzie zastosowanie kilkuletnich ulg w podatku od nieruchomości. Tereny są uzbrojone w infrastrukturę techniczną : własne ujęcie wodne, modernizowana w ostatnich latach sieć dróg lokalnych ; stopień zwodociągowania (90%) , gazyfikacji(70%), telefonizacja(90%) , kanalizacja – w trakcie realizacji.

Pożądanee inwestycje infrastruktury turystycznej

- Zagospodarowanie terenu wokół powstającego zbiornika „Topiołki” , a w przyszłości dwóch następnych zbiorników m. in w Podgodziu (pola namiotowa , baza noclegowo – gastronomiczna) oraz terenu w miejscowościach w dorzeczu rzeki Kamienna (przystanie kajakowe, wypożyczalnie sprzętu, baza turystyczna) ,
- Zagospodarowanie ruin czternastowiecznego zamku w Ćmielowie oraz kompleksu budynków dawnej , z początku XX wieku , gorzelnii w Rudzie Kościelnej ,
- Zagospodarowanie terenu stadionu miejskiego w Ćmielowie (pola biwakowe, poszerzenie bazy sportowo – rekreacyjnej, możliwość wykorzystania znajdującego się tam obiektu gastronomicznego)

5.4 PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH WOBEC ZAOSTRZONYCH NORM UNIJNYCH Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele priorytetowe to :

- Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi:
- Rozbudowa infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich:
 - budowa sieci kanalizacyjnej;
 - modernizacja sieci wodociągowej,
 - racjonalna gospodarka odpadami stałymi i płynnymi;
 - telefonizacja wsi;
 - gazyfikacja wsi;
 - alternatywne źródła energii w stosunku do węgla i gazu;
 - modernizacja oświetlenia wiejskiego;

- wyznaczenie terenów inwestycyjnych;
- sieci lokalnych dróg.
- Poprawa infrastruktury społecznej:
 - działania na rzecz poprawy stanu oświaty na wsi;
 - aktywizacja lokalnych środowisk;
- Zwiększanie konkurencyjności regionalnego rolnictwa , m. in. przez :
 - stymulowanie rozwój przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego;
- Wzmocnienie roli producentów na lokalnym rynku produktów rolnych możliwe jest jedynie przez
 - wspieranie grup producentów rolnych;
 - wspieranie rozwoju rynku rolnego;
 - wspieranie organizacji zajmującej się promocją produktów rolno- spożywczych;
 - wspieranie usług doradczych, finansowych i zarządczych służących poprawie pozycji producentów rolnych na rynku towarów rolnych;
 - wspieranie inwestycji służących ochronie środowiska;
 - wsparcie zalesiania gruntów ornych;
 - dofinansowanie działalności szkoleniowej i pokazowej.
- Ochrona środowiska naturalnego:
 - upowszechnianie proekologicznego rolnictwa przyjaznego dla środowiska;
 - zagospodarowanie gruntów marginalnych, w tym zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej;
 - edukacja proekologiczna;
 - ochrona i promocja twórczości ludowej, kultywacja tradycji i obrzędów charakterystycznych dla rejonu.
- Poprawa poziomu prowadzenia działalności gospodarczej
 - tworzenie warunków dla rozwoju pozarolniczej i rolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- Poprawa struktury obszarowej gospodarstw

Rezultaty wynikające z programu rozwoju obszarów wiejskich

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie zatrudnienia poza rolnictwem, przy jednoczesnym zmniejszeniu zatrudnienia w rolnictwie;
- poprawa kształcenia ludności wiejskiej, co umożliwi efektywną pracę w rolnictwie lub zatrudnienie poza rolnictwem;
- poprawa sytuacji ekonomicznej obszarów wiejskich, przez co staną się one korzystnymi terenami inwestycyjnymi;
- organizacyjno-ekonomiczne powiązania producentów rolnych z rynkiem produktów rolno-spożywczych;
- ochrona zasobów krajobrazu i środowiska naturalnego, w tym przyrodniczego, wraz z ich dziedzictwem kulturowym;
- poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na wsi spowoduje zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich, jako terenów pod zabudowę mieszkaniową i prowadzenia działalności gospodarczej.

Realizacja tak założonych celów nie będzie łatwa, może napotkać na swojej drodze wiele problemów merytorycznych i technicznych. Głównym czynnikiem ograniczającym realizację planów rozwoju w czasie jest brak kapitału niezbędnego dla wprowadzenia istotnych zmian gospodarczych.

5.5 PROGRAM ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.

Charakterystyka ogólna

Głównym motorem powodującym rozwój gospodarczy są inwestycje, szczególnie produkcyjne i usługowe, których realizacja przyczynia się do ożywienia rynku pracy zarówno w trakcie realizowania inwestycji jak i po uruchomieniu w nich produkcji.

Dalszym następstwem tych działań jest wzrost dochodów ludności, który przyczynia się do dobrobytu gminy i w konsekwencji całego państwa.

Ożywienie inwestycyjne uzależnione jest głównie od zasobów finansowych jakimi dysponują podmioty gospodarcze oraz od sprzyjającej polityki państwa.

Władze gminy w ramach swoich kompetencji mogą stwarzać optymalne warunki do realizacji inwestycji dla podmiotów lokalnych, krajowych oraz zagranicznych.

Ze względu na brak dużego kapitału do realizacji większości przedsięwzięć występuje duży potencjał rozwoju małych przedsiębiorstw.

Mniejsze zaangażowanie kapitału w nową firmę daje podstawy do rozwoju drobnych przedsiębiorstw, których zaletami są:

- szybkie przystosowanie produkcji do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku;
- odpowiedzialność przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych;
- umiejętność sprzedaży własnego wyrobu, połączone z marketingowym podejściem do klienta i jego potrzeb.

Główną przeszkodą dla rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie powstawania nowych przedsiębiorstw jest bariera środków finansowych .

Niezbędna jest pomoc instytucji wspomagających przedsięwzięcia przyczyniające się do ożywienia gospodarczego.

Celem tych działań powinno być między innymi :

- skrócenie przedsiębiorstwom i innym instytucjom dróg biurokratycznych po to, by mogły się skoncentrować na swych pierwotnych zadaniach;
- odciążenie finansowe, zwłaszcza w okresie powstawania firmy;
- pomoc w zakresie marketingu.

Zadaniem wspomagania gospodarczego jest tworzenie warunków do powstawania nowych przedsiębiorstw. Chodzi tu głównie o utworzenie korzystnego klimatu dla inwestycji oraz prowadzenie działań koordynacyjnych i organizatorskich. Ważnym elementem sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu jest stosowanie nowoczesnych technologii , mających wpływ na proces produkcji oraz na jakość i atrakcyjność wyrobów , co powoduje zwiększenie ich popytu na rynku.

Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw mający na celu wzrost produkcji i zatrudnienia poprzez pobudzanie lokalnej gospodarki przewidziany jest za pomocą następujących metod :

- współpraca z instytucjami zapewniającymi pełną informację i obsługę osobie starającej się założyć nową firmę;
- utworzenie centrum pomocy małym firmom (bądź współpraca z takimi ośrodkami na szczeblu powiatu lub województwa – np. ośrodki wspierania biznesu), szczególnie narażonym na niebezpieczeństwa wynikające z niestabilności rynku;
- wspomaganie prowadzenia marketingu zbiorowego, poprzez inicjowanie współpracy małych przedsiębiorstw i udzielenie pomocy w uzyskiwaniu kontraktów oraz pomoc w zakresie eksportu produkcji i usług.
- przekazywanie informacji o programach pomocowych UE służących rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw.

5.6 PROGRAM PROMOCJI GMINY

Wiadomości ogólne

Mówiąc o promocji wiele osób ma na myśli przede wszystkim reklamę. Nie jest to słuszne, gdyż reklama stanowi jedynie część ogółu działań promocyjnych. Jednym z najistotniejszych jej elementów jest zaplanowany i stały wysiłek do utworzenia dobrych stosunków pomiędzy gminą a regionem oraz potencjalnymi inwestorami (Public Relations).

Charakterystyka poszczególnych elementów promocji

5.6.1. Public Relations

Istota Public Relations to komunikacja i przepływ informacji. W naszym przypadku Public Relations to zaplanowany i stały wysiłek zmierzający do utworzenia dobrych stosunków pomiędzy Gminą a potencjalnymi inwestorami. Miejscowe władze muszą wykazywać daleko idącą inicjatywę w wykorzystywaniu lokalnych osiągnięć dla promocji Gmin i Powiatu w ramach procesu Public Relations. Jest to zadanie trudne, wymagające starannego planowania działań zmierzających do systematycznego oddziaływania na ściśle określone grupy społeczne.

Bardzo istotną częścią składową promocji jest czynne uczestnictwo w wystawach i targach. Lokalne władze (powiat i gminy) powinny stworzyć listę imprez, w których uczestnictwo można wykorzystać do efektywnej promocji Gminy i Powiatu. Stwarza to możliwości wszechstronnego zaprezentowania się nie tylko na forum lokalnym, ale i ogólnopolskim. Udział w targach i wystawach to także szansa nawiązania kontaktów, które trudno byłoby nawiązać w inny sposób.

5.6.2. Sponsorowanie

Stosowanie powyższego narzędzia musi być dokładnie przemyślane. Gmina lub region nie powinny samodzielnie organizować i sponsorować większych imprez ze względu na szczupłość posiadanych środków finansowych. Należy dążyć do przejęcia roli koordynatora sponsorowanej imprezy lub wydarzenia i zaangażować głównie zasoby logistyczne gminy. Główny ciężar finansowy powinien spoczywać na pozostałych sponsorach, przede wszystkim największych firmach działających na obszarze Gminy i Powiatu.

5.6.3. Tworzenie lobby

Lobbying to ustalone instytucjonalnie metody mające na celu nakłonienie wpływowych osób - polityków, biznesmenów do aktualizacji przepisów prawnych, które w istotny sposób mogłyby przyczynić się do rozwoju niektórych sektorów gospodarki.

Lobbying polega na organizowaniu konferencji, spotkań, seminariów, odnosi się on głównie do sfery polityki i gospodarki, co w znaczącym stopniu wpływa na funkcjonowanie Gminy i Powiatu. Niezwykle ważne, jest utrzymywanie bieżącego, stałego kontaktu z reprezentantami regionu w Sejmie i Senacie i dobra znajomość polityki finansowo - rozwojowej Państwa.

5.6.4. Technika FAB

FAB to najważniejsza technika, którą należy zastosować przy tworzeniu materiałów promocyjnych. Oto jej podstawowe elementy:

Features (cechy) Mocne strony gminy/powiatu oraz jej potencjalne możliwości;

Advantages (przewagi) Zaznaczenie przewagi gminy/powiatu nad konkurentami, zachęcające do ulokowania bezpośrednich inwestycji na naszym obszarze;

Benefits (korzyści) Konkretnie korzyści, jakie odniesie inwestor, jeżeli zdecyduje się na realizację inwestycji w naszym powiecie / gminie. Zazwyczaj policzalne.

Stosując się do powyższych zasad wskazane jest stworzenie Punktu Promocji i Rozwoju Gminy, wydanie materiałów promocyjnych związanych z rozwojem turystyki, informacjami branżowymi dotyczącymi rozwoju gospodarczego gminy poprzez oferty inwestycyjne dla potencjalnych inwestorów.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

6.1. Projekty i zadania inwestycyjne planowane do realizacji w okresie 2004 – 2006.

Przedstawiona poniżej lista zadań w poszczególnych priorytetach i działaniach ma charakter „otwarty” i wynika z potrzeb zidentyfikowanych na etapie realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów oraz Planu Rozwoju Lokalnego”.

Przedstawione zadania ułożono wg przyjętej kolejności ważności ich wdrażania związanej z wpływem ich realizacji na cele przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów oraz w założeniach. W szczególności uwzględniono zadania współfinansowane ze środków zewnętrznych, zwłaszcza ze ZPORR.

W chwili obecnej nie jest wymagana prezentacja w Planie Rozwoju Lokalnego projektów i/lub zadań inwestycyjnych wdrażanych w ramach Priorytetu 1 i 2, a także działań 3.3., 3.4. i 3.5. w ramach Priorytetu 3 (Rozwój lokalny). Dlatego przedstawione do realizacji w ramach tych priorytetów i działań priorytetu i/lub działania zostały zasygnalizowane po wymienieniu głównych celów.

Bardziej szczegółowo omówiono planowane projekty i/lub zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006 w układzie; nazwa planowanego działania, określenie kryteriów kolejności realizacji, zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego, etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia.

Dla tych projektów i/lub zadań wprowadza się w dalszej części plan finansowy, który uwzględnia źródła finansowania planu rozwoju lokalnego w latach 2004 – 2006.

W niniejszym opracowaniu pominięto planowane do realizacji projekty i/lub zadania inwestycyjne w okresie 2007 – następne lata (tzw. projekty długoterminowe) oraz dotyczące ich plan finansowy.

6.1.1. Program rozwoju infrastruktury społecznej:

W programie tym nie jest wymagane załączenie do wniosku Planu Rozwoju Lokalnego.

Cele:

- poprawa stanu oświaty
- „powszechna” edukacja, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w zakresie informatyki i znajomości języków obcych.
- organizowanie przedsięwzięć w zakresie aktywizowania społecznego na rzecz poprawy sytuacji materialnej – ze szczególnym uwzględnieniem kobiet
- rozwój edukacja ekologicznej (propagowanie i edukacja prowadzona w szkołach z zakresu ochrony środowiska naturalnego od najmłodszych lat)
- jak najefektywniejsze współdziałanie podmiotów czynnych w sferze pomocy społecznej,
- rozwój i wspieranie wolontariatu (organizacji pozarządowych aktywnych w dziedzinie pomocy społecznej).

Lp.	Nazwa projektu lub zadania	Instytucja wdrażająca
1.	Modernizacja szkół w zakresie wyposażenia w nowoczesne środki techniczne i pomoce dydaktyczne, w tym pracownie komputerowe z powszechnym dostępem do Internetu	Samorząd gminny, stowarzyszenia obywateli,
2.	Utworzenie w gminie telecentrum	Samorząd gminny, organizacje non-profit, przedsiębiorcy.
3.	Modernizacja i budowa obiektów sportowych	Samorząd gminny, stowarzyszenia sportowe, organizacje non-profit.
4.	Opracowanie Gminnego Kalendarza Imprez z uwzględnieniem lokalnych inicjatyw wiejskich	Samorząd gminny.
5.	Modernizacja i remont budynków szkolnych	Samorząd gminny i powiatowy.
6.	Poprawa stanu obiektów służących realizacji celów pomocy społecznej	Samorząd gminny.

6.2. Program rozwoju infrastruktury technicznej :

6.2.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA (DROGOWA)

Cele:

- *budowa planowanych odcinków dróg gminnych i powiatowych przebiegających przez gminę Ćmielów*
- *poprawa dostępności komunikacyjnej i ogólnej atrakcyjności inwestycyjnej gminy*
- *dobry stan techniczny dróg zapewniających wewnątrzregionalną spójność transportową,*

Zmiany mające na celu poprawę stanu infrastruktury transportowej:

- poprawa stanu dróg i mostów na terenie gminy poprzez ich odnowę i modernizację
- budowa parkingów zbiorczych na terenie Ćmielowa oraz w miejscach atrakcyjnych turystycznie
- budowa chodników i tras rowerowych.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	Budowa drogi gminnej w m. Wólka Wojnowska	Tak	05.2004 – 06.2004	Wykonanie 828 mb drogi asfaltowej	gmina,	262 496 zł , w tym : Sapard : 131248 Śr. gm.: 131248
2	Budowa parkingu i boiska na Stadionie Leśnym w Ćmielowie	Tak	06.2004 – 08.2004	Wykonanie 20 miejsc parkingowych	gmina	165 144 zł , w tym : Sapard : 82 572 Śr. gm.: 82 572
3	Budowa drogi gminnej – łączącej ul. Zamkową i Kolejową	Tak	2005-2006	Wykonanie drogi asfaltowej	gmina	Brak danych
4	Budowa skrzyżowania ul. Zamkowej z ul. Sandomierską	Tak	2005	Wykonanie skrzyżowania	ŚZDW, pow., gmina	Brak danych

6.2.2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Rozwój lokalnych systemów wodno-kanalizacyjnych

To najważniejsze zadanie do realizacji w ramach przyjętego rankingu projektów i/lub zadań do współfinansowania w ramach ZPORR.

Cele:

- poprawa warunków życia mieszkańców,
- podwyższenie atrakcyjności lokalizacyjnej miejscowości, zwłaszcza wiejskich,
- ograniczenie zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego (gruntu, wód).
- budowa indywidualnych oczyszczalni przyzagrodowych na terenach nieprzewidzianych do skanalizowania

Jednym z podstawowych kierunków działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców regionu jest kontynuacja zagospodarowywania regionu w instalacje zaopatrzenia w dobrą wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Działania inwestycyjno-modernizacyjne w tym zakresie mają znaczenia dla zdrowia ludności, stanu środowiska przyrodniczego, podnoszą atrakcyjność lokalizacyjną miejscowości, co winno sprzyjać inwestycjom w sferze gospodarczej, w szczególności na terenach wiejskich. Zadania związane z budową systemu kanalizacji uznane zostało za najważniejsze dla rozwoju regionu. **Wynika również z obowiązku Traktatu Akcesyjnego i spełnienia wymogów Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków – załącznik 1.1. RLM \geq 100 000 poz.44 –w aglomeracji Ostrowiec Św.**

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p. z. g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ćmielów ,odcinek: Ćmielów – Brzóstowa – Grójec o łącznej dł. 8 724 mb.	Tak	2004-2006	Ogółem 8724 mb., w tym : kan.graw.:5 240 m kan. ciśn.:3 484 m.	gmina	4 420 465, 00, w tym: 75% ZPORR 10% budżet państwa, 15% środki włas
2	Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Ćmielów – etap II	Tak	2007-2010	Budowa sieci kanalizacyjnej	gmina	2 500 000
3	Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Brzóstowa , Grójec i Piaski Brzóstowskie	Tak	2007-2010	Budowa sieci kanalizacyjnej	gmina	14 000 000
4	Budowę sieci wodociągowej w m. Drzenkowice	Tak	2004	Budowa wodociągu o dł.	gmina	111 810 zł , w tym : Sapard : 55 905 Śr. gm.: 55 905
5	Budowę sieci wodociągowej w m. Glinka	Tak	2005	Budowa wodociągu o dł.	gmina	400 000 zł w tym : ZPORR : 300000 Śr. gm.: 100000
6	Budowę sieci wodociągowej w m. Grójec Kol. (Krasków)	Tak	2005	Budowa wodociągu o dł.	gmina	Bd.
7	Przygotowanie się do budowy sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach nieskanalizowanych	Tak	2005-2006	Wykonanie dokumentacji PT	gmina	Bd.

6.2.3. GOSPODARKA ODPADAMI I INNE PROGRAMY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA

a. Poprawa lokalnej gospodarki odpadami

Cele:

- uporządkowanie dziedziny związanej z: gromadzeniem, składowaniem i utylizacją odpadów ,
- selektywna zbiórka odpadów (teren całej gminy);
- racjonalna gospodarka odpadami w oparciu o wysypiska międzygminne ;
- sukcesywna likwidacja dzikich wysypisk (teren całej gminy).

Jednym z najważniejszych problemów ekologicznych ostatnich lat jest zagrożenie środowiska odpadami. Wynika to ze stale zwiększającej się ilości odpadów i niewystarczającym ich wykorzystaniem gospodarczym. Stanowią one potencjalne zagrożenie stanu środowiska, zwłaszcza czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Porządkowanie gospodarki odpadami winno zmierzać do eliminacji jej negatywnych skutków z przeszłości, zapewniać poprawę warunków życia i stanu środowiska przyrodniczego.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	Program selektywnej zbiórki odpadów na terenie całej gminy	Tak	2004 – 2005	Uporządkowanie tego segmentu gosp. odpadami	gmina	Bd.
2	Likwidacja dzikich wysypisk	Tak	2004-2006	Uporządkowanie tego segmentu gosp. odpadami	gmina	Bd.

b. Ochrona wód

Cele:

- regulacja rzek i zbiorników wodnych
- poprawa stosunków wodnych.
- utworzenie obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 420.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowania ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	_____	_____	_____	_____	_____	_____

c. Ochrona powietrza atmosferycznego

Cele:

- zastępowanie tradycyjnych źródeł energii źródłami czystymi ekologicznie,

Bezwzględnie konieczną jest kontynuacja działań prowadzących do redukcji emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń, zwłaszcza w następstwie upowszechniania wszelkich tzw. ekologicznych sposobów pozyskiwania energii cieplnej.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowanie ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.						

d. Zachowanie środowiska przyrodniczego i ochrona walorów krajobrazowych

Cele:

- kształtowanie regionalnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu,
- ochrona bioróżnorodności przyrody w regionie,

Działania na rzecz ochrony walorów przyrodniczych gminy mają podstawowe znaczenie dla upowszechniania funkcji turystycznej, w szczególności na obszarach wiejskich.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowanie ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.						

6.2.4. BILANS ENERGETYCZNY I GAZYFIKACJA

Cele :

- pełna sprawność sieci energetycznej i oświetlenia na terenie gminy,
- uruchamianie nowych źródeł energii, w szczególności źródeł odnawialnych,
- większa dostępność energii gazowej.
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne (na terenie całej gminy);

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Tak	2004 – 2006	Poprawa sprawności oświetlenia i oszczędności	gmina	Brak danych

6.2.5. TELEKOMUNIKACJA

Cele :

- większa dostępność linii telekomunikacyjnych i telefonii komórkowej ,
- szerzenie łączności faksowej oraz internetowej.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowanie ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.						

6.3 Program rozwoju turystyki :

Turystyka znacząca dziedziną gospodarki

Gmina posiada cenne zasoby środowiska przyrodniczego, walory krajoznawcze, bogate dziedzictwo kulturowe. Słabą stroną regionu jest niezadowalający stan zagospodarowania turystycznego i ogólnie niska jakość świadczonych usług. Przewiduje się, że wraz ze wzrostem poziomu życia ludności wzrastać będzie aktywność rekreacyjna mieszkańców regionu, zwiększać się będzie zainteresowanie nim ze strony turystów przyjezdnych.

Pełne wykorzystanie zasobów i walorów dla turystyki, uczynienie z niej znaczącej dziedziny gospodarki, zwłaszcza w wymiarze lokalnym, wymaga licznych przedsięwzięć zmieniających stan obecny w tym zakresie.

6.3.1. Marketing i promocja turystyczna regionu

Cele:

- promocja walorów turystycznych gminy,
- wspieranie rozwoju lokalnych informacji turystycznych
- wspieranie rozwoju turystyki krajoznawczej

Konieczne jest także wydawanie materiałów promocyjnych zarówno w postaci tradycyjnej, jak też elektronicznej. Wydawnictwa w coraz większym stopniu powinny być finansowane przez konkretnych gestorów produktów turystycznych.

Lp.	Nazwa projektu lub zadania	Instytucja wdrażająca
1.	Utworzenie Systemu Informacji Turystycznej i Kulturalnej	Samorząd gminny, samorząd powiatowy, organizacje non – profit
2.	Utworzenie systemu promocji turystyki, w tym agroturystyki	Samorzady gminny, organizacje non-profit,
3.	Opracowanie nowego informatora o gminie Ćmielów	Samorząd gminny, organizacje non-profit.
4.	Opracowanie Gminnego Kalendarza Imprez z uwzględnieniem lokalnych inicjatyw wiejskich	Samorząd gminny.

6.3.2. Podniesienie standardu bazy turystycznej i obsługi ruchu turystycznego.

Cele:

- wyposażenie regionu w obiekty noclegowe, infrastruktury turystycznej i sportowo-kulturalnej (kompleksy rekreacyjne, itp.)
- powstanie podstawowej infrastruktury turystycznej: sanitarnej, komunikacyjnej (parkingi), informacyjnej, gastronomicznej itp.
- wspieranie budowy i modernizacji infrastruktury związanej z komunikacją i ochroną środowiska na terenach sprzyjających rozwojowi turystyki :

Lp.	Nazwa projektu lub zadania	Instytucja wdrażająca
1.	Poprawa stanu infrastruktury komunalnej służącej rozwojowi turystyki	Samorząd gminny, samorząd powiatowy, organizacje non – profit
2.	Urządzanie szlaków turystycznych	Samorząd gminny, organizacje non-profit,
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy rekreacyjnej- mała infrastruktura turystyczna	Samorząd gminny, organizacje non-profit.
4.	Przygotowanie projektów o charakterze lokalnym i regionalnym, dotyczących wykorzystania w celach turystycznych cieków wodnych	Samorząd gminny.

6.4 Program rozwoju obszarów wiejskich :

6.4.1. Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, Ochrona dziedzictwa kulturowego

Obszar gminy Ćmielów charakteryzuje się znaczną różnorodnością cech przyrodniczych i kulturowych. Posiadane zasoby i walory środowiska przyrodniczego, zachowane dziedzictwo kultury, stanowią bogactwo tego regionu, są ważnymi wyznacznikami jego atrakcyjności, mocno znaczącymi w ocenach międzyregionalnej konkurencyjności.

a. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Cele:

- zachowanie zasobów kultury materialnej w stanie właściwym,
- kultywowanie wszelkich przejawów kultury duchowej mieszkańców

Bogate zasoby dziedzictwa materialnego w regionie wymagają wielkiej troski o ich zachowanie dla następnych pokoleń.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowania ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	_____	_____	_____	_____	_____	_____

b. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Cele:

- maksymalne ograniczenie zrzutu ścieków nie oczyszczonych,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych,
- budowa oczyszczalni przyzagradowych na terenie o rozproszonej zabudowie,
- budowa i modernizacja obiektów małej retencji wód,
- ochrona Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.	Wykonanie projektów i pozostałej dokumentacji budowy zbiorników retencyjnych w m. : - Podgrodzie	Tak	2005-2006	Wykonanie prac przygotowujących wdrożenie inwestycji do realizacji.	gmina	Brak danych

6.4.2. Wzrost i różnicowanie bazy ekonomicznej obszarów wiejskich.

Dominującym rodzajem działalności gminy pozostaje ciągle rolnictwo, ograniczające się tylko do produkcji surowców rolnych. Brak sektora przetwórczego, niski poziom usług tak dla gospodarki rolnej jak i ludności mieszkającej na wsi odzwierciedla lokalny popyt, generalnie słaby, co jest następstwem niskich dochodów większości mieszkańców wsi. Znaczne bezrobocie jawne, bezrobocie ukryte w gospodarstwach rolnych, nakazują rozwijanie na terenach wiejskich pozarolniczych działów zatrudnienia, lokalizację nierolniczych działalności gospodarczych. Mogą być one związane z produkcją o charakterze przemysłowym, lokalizowaną w miejscowościach wiejskich, mogą być nimi usługi ukierunkowane na potrzeby ludności przyjezdnej – turystów, lub na potrzeby dotychczasowych i nowych rezydentów terenów wiejskich.

a. Tworzenie warunków różnicowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich

Cele:

- zwiększenie atrakcyjności lokalizacyjnej terenów wiejskich,
- zmiana struktury gospodarczej obszarów wiejskich, zwiększenie w niej udziału sektora produkcyjnego pozarolniczego i sektora usługowego,
- zmniejszenie bezrobocia wśród ludności wiejskiej,
- zróżnicowanie źródeł dochodów mieszkańców wsi,

- Działania na rzecz pozyskania alternatywnych lub dodatkowych źródeł dochodu w rolnictwie na terenach wiejskich w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, agroturystyki i turystyki
- Organizacja, pomoc i wsparcie inicjatyw lokowania na terenach wiejskich alternatywnych źródeł energii w postaci: siłowni wiatrowych, elektrowni wodnych, ciepłowni opalanych słomą, olejem rzepakowym lub biogazem.

W obecnej chwili brak zgłoszonych projektów i/lub zadań do współfinansowania ze ZPORR.

Lp.	Nazwa planowanego działania	Zgodność z p.z.g.	Harmonogram realizacji	Oczekiwany rezultat	Podmioty wdrażające	Nakłady do poniesienia
1.						

b. Rozwój i modernizacja gospodarstw rolnych.

Cele:

- poprawa struktury obszarowej i własnościowej gospodarstw rolnych,
- poprawa jakości produkcji rolnej z dostosowaniem do wymogów sanitarnych i higienicznych Unii Europejskiej,
- specjalizacja produkcji rolnej dla zwiększenia jej konkurencyjności na rynku regionalnym i innych rynkach,
- rozwój rolnictwa tzw. ekologicznego, zwłaszcza na obszarach o wysokich przyrodniczych wartościach,
- możliwe działania to :
 - Wspieranie grup producenckich
 - Szkolenie i doskonalenie rolników w kierunku dostosowania ich gospodarstw do wymagań UE w zakresie produkcji rolnej

6.5 Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw :

W programie tym nie jest wymagane załączenie do wniosku Planu Rozwoju Lokalnego.

Cele:

- stworzenie dla nowo powstających MŚP systemu „adaptacji rynkowej” ,
- upowszechnianie pozytywnych doświadczeń krajów Unii Europejskiej w zakresie rozwoju MŚP.

Lp.	Nazwa projektu lub zadania	Instytucja wdrażająca
1.	Tworzenie instytucji stymulujących rozwój przedsiębiorczości na obszarze gmin i powiatów	Samorząd gminny, organizacje non-profit, przedsiębiorcy.
2.	Nawiązanie kontaktów w celu przygotowania działań do współpracy w ramach INTERREG	Samorząd gminny, organizacje non-profit, przedsiębiorcy.

Program promocji gminy :

W programie tym nie jest wymagane załączenie do wniosku Planu Rozwoju Lokalnego.

Lp.	Nazwa projektu lub zadania	Instytucja wdrażająca
1.	Wydanie nowego przewodnika o gminie Ćmielów	Samorząd gminny, stowarzyszenia non-profit,
2.	Nawiązanie kontaktów w celu przygotowania działań do współpracy w ramach INTERREG	Samorząd gminny, organizacje non-profit,

6.6 WSTĘPNE PRIORYTETY I DZIAŁANIA NA LATA 2007 – 2013.

Kolejny z etapów planu rozwoju lokalnego gminy będzie obejmował lata 2007 – 2013.

Jest to okres, w którym uwarunkowania rozwoju będą możliwe do określenia dopiero za kilka lat. Wśród potencjalnych priorytetów rozwoju – w tym dziś wydaje się odległym czasie – będzie priorytet, który będzie konsekwencją obecności naszego kraju w Unii Europejskiej i będzie obejmował działania podejmowane w regionie, niezbędne w pierwszych latach jego funkcjonowania w tej strukturze.

Ydaje się, że priorytetem w tym czasie będzie dalsza modernizacja gospodarki, w szczególności stymulowana postępem naukowo technicznym, wymuszana zewnętrzną konkurencją.

Niewątpliwie aktualnym wówczas priorytetem będzie „inwestowanie w ludzi”, bowiem to oni w pierwszej kolejności decydują o rozwoju i to w każdej dziedzinie.

PRIORYTET 1 – WYKORZYSTANIE SZANS ROZWOJU, JAKIE STWARZA CZŁONKOWSTWO POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Jednym z podstawowych zakresów polityki regionalnej będzie korzystanie z funduszy strukturalnych. W tym kontekście wśród kierunków działań można wymienić:

Działanie 1.1. Tworzenie struktur prawno – instytucjonalnych i systemów programowania, zgodnych ze standardami Unii Europejskiej.

Działanie 1.2. Absorpcja funduszy strukturalnych dla realizacji programów służących umacnianiu spójności społeczno-ekonomicznej.

PRIORYTET 2 – MODERNIZACJA STRUKTURY GOSPODARCZEJ I PODNIESIENIE POZIOMU JEJ INNOWACYJNOŚCI

Działanie 2.1. Wspieranie procesów innowacyjnych, tworzenie sprzyjających warunków zwiększających chłonność regionalnej gospodarki na innowacje (technologiczne, organizacyjne, zarządzania itp.).

Działanie 2.2. Rozwój sektora usług mających znaczenie dla zwiększenia efektywności i konkurencyjności gospodarki.

Działanie 2.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu.

PRIORYTET 3 - INWESTYCJE W CZŁOWIEKA

W każdym czasie inwestowanie w ludzi, wyposażanie ich w wiedzę, w odpowiednie kwalifikacje i umiejętności zasługuje na miano priorytetu. Proponuje się także, aby inwestowanie w ludzi, ich przystosowywanie do funkcjonowania w coraz to bardziej złożonej rzeczywistości społeczno-gospodarczej, było priorytetem gminy również na lata 2007 – 2013. W tym kontekście jako wiodące kierunki działań proponuje się:

PRIORYTET 4 - EDUKACJA I ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

Działanie 4.1. Poprawa dostępności kształcenia mieszkańców regionu

Działanie 4.2. Poprawa stanu zdrowotności mieszkańców (w tym również budowa i modernizacja obiektów sportowych)

PRIORYTET 5 – TWORZENIE WARUNKÓW DLA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I EFEKTYWNEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Działanie 5.1. Wspomaganie rozwoju gminy

Działanie 5.2. Wzmocnienie sektora MŚP w strukturze gospodarki regionu

Działanie 5.3. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy

PRIORYTET 6– MODERNIZACJA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I ROZWÓJ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Działanie 6.1. Poprawa stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej oraz ściślejsze powiązanie sieci drogowej z siecią komunikacyjną regionu.

Działanie 6.2. Budowa nowych dróg gminny

Działanie 6.3. Zagospodarowanie dorzecza rzeki Kamienna

PRIORYTET 7 – OCHRONA I RACJONALNE KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY

Działanie 7.1. Zachowanie środowiska przyrodniczego i ochrona walorów krajobrazowych

Działanie 7.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego

PRIORYTET 8 – TURYSTYKA ZNACZĄCĄ DZIEDZINĄ GOSPODARKI

Działanie 8.1. Rozwój i podniesienie standardu bazy turystycznej i obsługi ruchu turystycznego

PRIORYTET 9 – WZROST I RÓŻNICOWANIE BAZY EKONOMICZNEJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Działanie 9.1. Tworzenie warunków różnicowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich

- Zakończenie programu budowy zbiorników małej retencji
- Zagospodarowanie terenów wokół Zbiornika „Topiołki”
- Działania na rzecz pozyskania alternatywnych lub dodatkowych źródeł dochodu w rolnictwie na terenach wiejskich w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, agroturystyki i turystyki
- Organizacja, pomoc i wsparcie inicjatyw lokowania na terenach wiejskich obiektów wytwarzania, pozyskania i wykorzystania alternatywnych źródeł energii z siły wiatru, z rzepaku, z alkoholu, elektrowni wodnych, ciepłowni opalanych słomą lub biogazem

Działanie 9.2. Rozwój sektora przetwórstwa rolno-spożywczego i jego marketing.

Wymienione wyżej priorytety zostaną przyjęte i uszczegółowione oraz powiązane z koniecznymi do ich realizacji projektami i zadaniami inwestycyjnymi w II – półroczu 2005 r. oraz I – półroczu 2006 r. po nabyciu doświadczenia i praktycznej wiedzy o korzystaniu ze środków UE.

Winno to być poprzedzone konsultacjami społecznymi oraz uaktualnieniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów i Planu Rozwoju Lokalnego.

VII. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.

7.1. Spójność projektów i/lub zadań inwestycyjnych z priorytetami zawartymi w strategiach gminy/powiatu/województwa.

Główne założenia z poszczególnych strategii szczegółowo omówiono w Planie Rozwoju Lokalnego rozdział : III. CZYNNIKI KLUCZOWE DLA REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW.

Można wyciągnąć wniosek ,że zadanie priorytetowe o którego współfinansowanie ze ZPORR będzie się ubiegać Miasto i Gmina Ćmielów , tj. budowa systemu kanalizacji sanitarnej , znajduje się wśród głównych działań również na szczeblu powiatu Ostrowieckiego i Województwa Świętokrzyskiego.

Dalsze punktu omawiają wyłącznie powiązania projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej w Ćmielowie – etap I” z innymi lokalnymi i regionalnymi działaniami.

Ta część Planu Rozwoju Lokalnego zostanie rozszerzono w przypadku składania przez Miasto i Gminę Ćmielów innych wniosków o finansowanie z Priorytetu 3.1. ZPORR oraz po przyjęciu planów rozwoju przez Powiat Ostrowiecki i sąsiednie gminy.

7.2. Spójność projektu z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Miasto i Gmina Ćmielów znajdują się w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków – pod poz.44 w ramach aglomeracji : Ostrowiec Św. w załączniku 1.1. , który zakłada dostosowanie systemu kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków tych aglomeracji do wymogów Prawa Wodnego i traktatu Akcesyjnego w latach 2003 – 2005.

7.3. Spójność projektu z programami operacyjnymi zawartymi w Strategii Województwa Świętokrzyskiego.

W dziale 6.2. Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego: „Cele warunkujące , priorytety i programy wojewódzkie” wśród głównych celów i priorytetów strategii znalazło się w p. 2.1. :

„Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych” , a wśród przyjętych do realizacji programów : *„Budowa wodociągów, kanalizacji i systemu oczyszczania ścieków na terenie całego województwa(m. in. uporządkowanie gospodarki wodno –ściekowej w dorzeczach Kamiennej)”*.

Na liście programów operacyjnych(6.3.) w poz.29 znalazł się : 'Ekorozwój dorzecza rzeki Kamiennej – „Czysta i bezpieczna Kamienna”- Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Ostrowcu Świętokrzyskim i powiecie ostrowieckim'

7.4. Spójność projektu z programami operacyjnymi zawartymi w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” i innymi dokumentami programowymi.

W I i III celu strategicznym powiatu ostrowieckiego zwrócono uwagę na duże znaczenie ochrony środowiska naturalnego oraz związanym z tym rozwojem infrastruktury technicznej i komunalnej.

Wśród głównych zadań wymieniono stworzenie spójnego systemu kanalizacji sanitarnej dla powiatu ostrowieckiego.

Wspólnie ze miejscowym Starostwem Powiatowym Miasto Ostrowiec Świętokrzyski, Miasto i Gmina Ćmielów, Miast i Gmina Kunów i Gmina Bodzechów opracowały : „**Koncepcję programową kanalizacji sanitarnej dla powiatu ostrowieckiego**”.

Koncepcja ta zakłada przesyłanie ścieków do oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Św., co jednocześnie spowoduje bardziej ekonomiczne wykorzystanie jej mocy i pojemności technologicznej.

Stwierdzono tam również ,że jest to priorytetowe zadania dla rozwoju regionu.

7.5. Spójność projektu z zamierzeniami projektowymi sąsiednich gmin , realizowanych na szczeblu powiatu ostrowieckiego.

Sąsiednie gminy zamierzają wystąpić z wnioskami do ZPORR o dofinansowanie zadań inwestycyjnych mających bezpośredni związek z projektem przygotowywanym aktualnie przez Miasto i Gminę Ćmielów.

Gmina Bodzechów przygotowuje do realizacji wniosek dotyczący „Budowy kanalizacji sanitarnej dla m. Bodzechów i Goździelin” w ramach działania 3.1.- Obszary wiejskie.

Miasto i Gmina Ostrowiec Św. do działania 3.2. – Obszary podlegające restrukturyzacji - aplikuje projekt dotyczący wykonania łącznika umożliwiającego przepływ ścieków z Gminy Bodzechów i Ćmielów oraz modernizacji Oczyszczalni Ścieków w Ostrowcu Św.

Powyższe projekty są bezpośrednio powiązane z realizacją systemu kanalizacji sanitarnej dla miasta i gminy Ćmielów i tylko ich wspólna realizacja umożliwi osiągnięcie efektu rzeczowego i ekologicznego przez Gminę Ćmielów.

7.6. Spójność projektu z innymi zamierzeniami – projektami i zadaniami – realizowanymi przez Miasto i Gminę Ćmielów.

Realizacja projektu ma na celu wzrost atrakcyjności terenów gminy dla potencjalnych inwestorów, poprawę stanu sanitarnego, ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed skażeniami bytowo – gospodarczymi (w tym ochrona znajdującego się na obszarze gminy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420), stworzenie wizerunku gminy przyjaznej środowiska i dla swoich mieszkańców oraz rozwój obszarów wiejskich.

W związku z powyższym realizacja tego projektu bezpośrednio wpływa na działania zawarte w innych Programach Operacyjnych , tj. :

- I. Program rozwoju infrastruktury społecznej;*
- II. Program rozwoju infrastruktury technicznej;*
- III. Program rozwoju turystyki;*
- IV. Program rozwoju obszarów wiejskich;*
- V. Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;*
- VI. Program promocji gminy.*

VIII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.

W punktu tym omówiono szczegółowo wskaźniki dotyczące realizacji projektu : „Budowa kanalizacji sanitarnej w Ćmielowie – etap I” , który będzie zgłoszony do akceptacji w pierwszym terminie I edycji naboru wniosków o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR – Priorytet 3 – Działanie 3.1. Obszary wiejskie.

Ta część Planu Rozwoju Lokalnego zostanie rozszerzona w przypadku składania przez Miasto i Gminę Ćmielów innych wniosków o dofinansowanie w ramach wyżej wymienionego Priorytetu.

Przyjęte wskaźniki są zgodne z „Listą wskaźników do projektów realizowanych w ramach ZPORR (stan na dzień 23.04.2004)” zamieszczonej na stronie internetowej wdrażania Programu ZPORR :

Wskaźniki osiągnięć projektu :

„Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ćmielów , odcinek : Ćmielów – Brzóstowa – Grójec”

Poziom wdrażania i faza cyklu interwencji		Lp.	Nazwa wskaźnika	Kod	Jednostka miary	Ilość jednostek
Poziom wdrażania	Faza cyklu interwencji					
Działanie 3.1. Obszary wiejskie	Produkty	1	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej - ogółem	3.1.22.	km	8 724
		2	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – sieć grawitacyjna	3.1.22.	km	5 240
		3	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – sieć ciśnieniowa	3.1.22.	km	3 484
	Rezultaty	4	Liczba gospodarstw domowych/ budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej -docelowo po etapie podłączenia Ćmielowa, Brzóstowej,Grójca , Piasków Brzóstowskich.	3.1.57.	szt.	1 242
		5	Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	3.1.58.	km	8 724
		6	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	3.1.59.	ha	10,00
	Oddziaływanie	7	Liczba utworzonych miejsc pracy(w okresie 2 lat)	3.1.85.	szt.	5,00
		8	Liczba utworzonych przedsiębiorstw (w okresie 2 lat)	3.1.86.	szt.	3,00
		9	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej docelowo po etapie podłączenia Ćmielowa, Brzóstowej,Grójca , Piasków Brzóstowskich.	3.1.96.	osoby	4 968

IX. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 :

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego w latach 2004 – 2006

Zadanie /program inwestycyjny pn. :

„Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ćmielów, odcinek: Ćmielów-Brzóstowa-Grójec”

(Budowa kolektora kanalizacji sanitarnej : Ćmielów – Brzóstowa – Grójec)

Okres realizacji : 10.2004 – 07.2006

Łączne nakłady finansowe : 4 420 465 ,00 PLN

Wysokość wydatków w roku 2004: 61 000 zł.					Wysokość wydatków w roku 2005: 1 738 339 zł.					Wysokość wydatków w roku 2006: 2 621 126 zł.				
Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
9 150	6 100	-	45 750	-	260750,90	173833,90	-	1303754,20	-	393168,90	262112,60	-	1965844,50	-

Łącznie wydatki zostaną poniesione z następujących źródeł

Budżet JST (15%) : 663 069 , 80 PLN

Budżet państwa(10%) : 442 046 , 50 PLN

Środki prywatne : 0 ,00

Środki UE (75%) : 3 315 348 , 70 zł.

Inne : 0 ,00

X. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW

PRZEDSIĘWZIĘCIA SKŁADAJĄCE SIĘ NA KONCEPCJĘ SYSTEMU ZARZĄDZANIA WDRAŻANIEM PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW :

- 1. Zbudowanie szczegółowych planów (programów) realizacyjno-wdrożeniowych Planu Rozwoju Lokalnego.
- 2. Wprowadzenie długookresowego planowania finansowego i inwestycyjnego.
- 3. Wzmocnienie w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy stanowiska ds. rozwoju i promocji gminy.
- 4. Stosowanie instrumentów ekonomiczno-finansowych, w tym przede wszystkim podatków i opłat lokalnych.
- 5. Prowadzenie gospodarki gruntami komunalnymi.
- 6. Prowadzenie działań o charakterze promocyjnym.
- 7. Zbudowanie systemu informacji o Gminie i monitorowania procesu wdrażania Planu.
- 8. Współpraca z Liderami Lokalnymi.
- 9. Dobór źródeł finansowania wspomagających rozwój społeczno-gospodarczy Gminy.

10.1. Stworzenie systemu realizacyjno – wdrożeniowego rozwoju lokalnego gminy Ćmielów

Celem opracowania jest stworzenie systemu realizacyjno-wdrożeniowego do powstałej w 1998 roku „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” poprzez dostarczenie władzom gminy instrumentów i procedur realizacji celów określonych w tym programie. Na bazie tego systemu podejmuje się decyzje zmierzające do realizacji konkretnych działań rozwojowych.

Plan rozwoju lokalnego obejmuje również opracowanie systemu zarządzania procesem wdrażania i kontroli.

System ten obejmuje monitoring i tworzenie systemu informacyjnego o stanie prac. W szczególności oznaczenie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie i kontrolę planu oraz jednostek koordynujących wdrażanie poszczególnych programów.

Wstępnie opracowano następujące programów realizacyjno-wdrożeniowe :

- Program rozwoju infrastruktury społecznej (integracji społeczności lokalnej)
- Program rozwoju infrastruktury technicznej
- Program rozwoju turystyki
- Program rozwoju obszarów wiejskich.
- Program rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw
- Program promocji gminy

10.2. Wprowadzenie systemu długoletniego planowania finansowego i inwestycyjnego

Wprowadzenie takiego systemu planowania ma na celu skuteczne i efektywne zarządzanie finansami gminy. Na długoletnie planowanie finansów składają się takie działania, jak:

- długoletnie prognozowanie przychodów i wydatków budżetu gminy,
- opracowanie budżetów zadaniowych (programów inwestycyjnych),
- wprowadzenie procesu hierarchizacji zadań inwestycyjnych,
- planowe, okresowe określanie zdolności kredytowej gminy,
- ocena kondycji finansowej gminy.

Wśród wyżej wymienionych najważniejszą rolę z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Miasta i Gminy Ćmielów ma opracowanie programów inwestycyjnych.

Program inwestycyjny jest narzędziem wieloletniego planowania wykorzystywanym w celu określenia, które projekty inwestycyjne są potrzebne, a także koordynowania procesu finansowania, modernizacji oraz terminów prac, aby uzyskać maksymalne korzyści z nakładów inwestycyjnych. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne mogą zastać określone w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały budżetowej. W załączniku tym Rada Miejska dla każdego programu określa:

- nazwę programu, jego cel i zadania, które będą finansowane z budżetu jednostki samorządu terytorialnego
- jednostkę organizacyjną realizującą program lub koordynującą wykonywanie programu,
- okres realizacji programu i łączne nakłady finansowe,
- wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach.

Podstawowymi zaletami wprowadzenia wieloletniego planu finansowego jest:

- lepsze powiązanie wydatków inwestycyjnych z długookresowymi celami rozwoju (priorytetami rozwoju),
- ograniczenie strat finansowych i społecznych,
- długofalowa stabilność finansowa gmin,
- lepsza pozycja przetargowa w negocjacjach z instytucjami finansującymi działania inwestycyjne gmin.

Nieodłącznym elementem wdrażania opartego na strategii planu rozwoju lokalnego jest ustalenie polityki inwestycyjnej zgodnej z założeniami i celami strategicznymi zawartymi w tejże strategii.

Postuluje się aby Burmistrz Ćmielowa wyznaczył osobę lub zespół osób, które zajmowałyby się kontrolą i koordynowaniem procesu gromadzenia i analizy danych na temat zgłaszanych zapotrzebowań inwestycyjnych, przyszłych potrzeb i potencjalnych źródeł finansowania.

Należy stworzyć procedury inicjowania zadań, harmonogram zgłaszania potrzeb oraz metodę oceny i szeregowania zadań, którymi osoba lub zespół mógłby się posługiwać. Należy zadbać również o późniejsze zarządzanie realizowanymi projektami (przedsięwzięciami).

10.3. Stanowisko ds. rozwoju i promocji gminy

Realizacja strategii oraz planu rozwoju lokalnego wymaga powołania w ramach struktury urzędu odpowiedniego stanowiska organizacyjnego, przy czym możliwe są trzy modele organizacyjne, które mogą być zastosowane w gminie.

Władze samorządowe mogą zatem:

- Powołać wyspecjalizowane stanowisko organizacyjne, zajmujące się wyłącznie zadaniami związanymi ze wspieraniem rozwoju , przedsiębiorczości, promocją gmin oraz pozyskiwaniem i obsługą inwestorów.
- Nadać istniejącym komórkom dodatkowe zadania związane z rozwojem i wspieraniem przedsiębiorczości.
- Powołać koordynatora ds. rozwoju i wspierania przedsiębiorczości i zatrudniać potrzebnych pracowników na zasadzie kontraktowej.

Stanowisko to powinno utrzymywać stałe kontakty z innymi instytucjami zaangażowanymi w rozwój lokalny, a także z podobnymi instytucjami działającymi na szczeblu regionalnym i centralnym.

10.4. Stosowanie instrumentów ekonomiczno-finansowych

Do narzędzi o charakterze ekonomiczno-finansowym zalicza się przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. W tym przypadku władze lokalne mogą stosować obniżki stawek podatków lokalnych, zwłaszcza podatków od nieruchomości, a także mogą stosować ulgi i zwolnienia z tych podatków. Niekiedy ulgi podatkowe mogą być uwarunkowane np. udziałem nowego przedsiębiorstwa w nakładach inwestycyjnych związanych z rozbudową infrastruktury technicznej. W przypadku dzierżawy lokali komunalnych władze mogą również stosować różnego rodzaju ulgi i zwolnienia z tytułu opłaty dzierżawnej.

10.5. Gospodarka gruntami komunalnymi

Gospodarka gruntami komunalnymi obejmuje z jednej strony tworzenie zasobów gruntów, a z drugiej strony – udostępnianie (zbywanie) gruntów inwestorom. Tworzenie zasobów gruntów polega na nabywaniu przez gminę gruntów od innych właścicieli, regulacji spraw własnościowych w obrębie poszczególnych obszarów, kompleksowym porządkowaniu terenu i przygotowaniu odpowiedniej infrastruktury. Natomiast działania władz lokalnych związane z udostępnieniem terenów polegają przede wszystkim na stosowaniu ułatwień lokalizacyjnych.

10.6. Promocja

W warunkach gospodarki rynkowej niezbędne jest wytworzenie zainteresowania gminami wśród potencjalnych inwestorów. Temu celowi służą działania o charakterze promocyjnym. W przypadku promowania inwestycji cele szczegółowe promocji można określić jako:

- *poprawa ogólnego wizerunku gospodarczego gminy,*
- *wygenerowanie inwestycji bezpośrednich.*

Poprawę ogólnego wizerunku gospodarczego Miasta i Gminy Ćmielów można osiągnąć przy pomocy następujących środków (technik) promocji:

- Reklama w prasie ekonomicznej i finansowej.
- Udział w wystawach i targach.
- Reklama w prasie specjalistycznej, branżowej.
- Organizowanie seminariów informacyjnych dotyczących możliwości inwestycyjnych o tematyce ogólnej (nie wyspecjalizowanych).

Podstawowym środkiem pozyskiwania inwestycji bezpośrednich jest opracowanie przez władze lokalne ofert zagospodarowania działek przeznaczonych pod działalność gospodarczą i mieszkalnictwo. Zasadniczo oferty te dotyczą gruntów komunalnych, jednak w ofercie mogą uczestniczyć również inni gestorzy, zwłaszcza prywatni.

We wspomnianej ofercie powinny znaleźć się między innymi następujące informacje:

- *wielkość powierzchni działki,*
- *preferowane rodzaje zabudowy (działalności gospodarczej i osiedleńczej),*
- *rodzaje własności i właścicieli,*
- *proponowana forma zbycia lub dzierżawy,*
- *zagospodarowanie infrastrukturalne,*
- *ułatwienia finansowe dla inwestora.*

Jest rzeczą bardzo korzystną, jeżeli w ofercie zostanie zamieszczony ogólny opis danego terenu (gminy). W opisie tym należy uwypuklić korzyści związane z inwestowaniem na danym terenie.

Bardzo ważną sprawą jest też tworzenie korzystnego wizerunku (image) Miasta i Gminy Ćmielów w środkach masowego przekazu.

Kontakty z mediami powinny być podporządkowane zasadzie maksymalnego dostępu dziennikarzy do urzędników i przedstawicieli władz lokalnych.

Dzięki tym kontaktom tworzy się korzystny klimat wokół społeczności lokalnej, a potencjalni inwestorzy mogą nabrać przekonania, że na danym terenie istnieje odpowiednia tradycja i kultura robienia interesów.

10.7. System informacji i monitorowania procesu wdrażania PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Podstawą skutecznego wdrożenia planu rozwoju lokalnego gminy jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na jej terenie.

Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w planie i strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Planu Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Rozwoju Gminy są wyznaczone cele strategiczne.

Wzmiankowana Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów powstała w czerwcu 1998 roku stała się po części nieaktualna na skutek zmian w diagnozie stanu Miasta i Gminy, a zwłaszcza : likwidacja województwa tarnobrzesckiego, powstaniu powiatu ostrowieckiego, brak nawiązania do integracji z Unią Europejską.

Plan Rozwoju Lokalnego wyszedł naprzeciw przedstawionym w strategii celom i zadaniom, wprowadzając również szczegółowy opis nowych rozwiązań.

Wskaźniki monitoringu mogą być opisane i przeanalizowane przy użyciu zestawów mierników ilościowych i jakościowych umożliwiających ocenę ex ante i ex post podjętych działań. Pierwszą próbą stworzenia takiego właśnie systemu monitoringu *przedstawiono poniżej.*

PROPONOWANY UKŁAD MONITOROWANIA STRATEGII ORAZ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ĆMIELÓW

Założenia ogólne

Wskaźniki monitoringu są definiowane na czterech zasadniczych poziomach:

Wskaźniki wkładu odnoszą się do zasobów zaangażowanych przez beneficjenta w trakcie wdrażania danego zadania (działania, priorytetu). Chociaż najczęściej wkład odnosi się do środków finansowych, obejmuje on również zasoby ludzkie, materialne czy też organizacyjne, zaangażowane na kolejnych etapach wdrażania. Większość z tych wskaźników można skwantyfikować w ramach systemu monitoringu. W odniesieniu do strony finansowej są to wskaźniki wykorzystywane do finansowego monitorowania postępu wdrażania. Monitoring finansowy odbywa się poprzez porównanie dokonywanych płatności z zobowiązaniami. Wskaźniki pozafinansowe obejmują np. liczbę osób lub organizacji zaangażowanych we wdrażanie projektu.

Wskaźniki produktu odnoszą się do konkretnych przedsięwzięć przeprowadzanych w ramach danego zadania. Innymi słowy, opisują one wszystkie produkty materialne i usługi, które otrzymuje beneficjent w trakcie realizacji zadania (działania, priorytetu) ze środków finansowych przeznaczonych na dane zadanie (działanie, priorytet). Mierzone są w jednostkach fizycznych lub finansowych (np. długość zbudowanej drogi, ilość MSP, które uzyskały pomoc doradczą, średnia wielkość przyznanego grantu).

Wskaźniki rezultatu są związane z bezpośrednimi i natychmiastowymi efektami zadania (działania, priorytetu). Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia zadania (działania, priorytetu) u bezpośrednich beneficjentów pomocy. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników fizycznych (skrócenie czasu podróży, zmniejszenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska, liczba nowych stanowisk pracy) lub finansowych (wielkość

zainwestowanego kapitału prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu, obniżenie cen połączeń telefonicznych itp.)

Wskaźniki oddziaływania odnoszą się do konsekwencji danego zadania (działania, priorytetu), wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Pomiar tego typu oddziaływania jest dość skomplikowany, a jasne relacje przyczynowe są często trudne do ustalenia. Pomiar oddziaływania odbywa się na dwóch poziomach: bezpośrednich beneficjentów oraz osób i organizacji pozostających poza bezpośrednim oddziaływaniem zadania. W pierwszym przypadku dokonuje się pomiarów oddziaływania zadania w miejscu jego realizacji w jakimś czasie po jego zakończeniu. Przykładami wskaźników mogą być np. wielkość natężenia ruchu w rok po oddaniu drogi do użytku, ilość nowych miejsc pracy stworzonych 12 miesięcy po zakończeniu programu wsparcia MSP.

Wskaźniki wykorzystywane dla monitorowania winny dodatkowo spełniać następujące warunki:

- 1. *Trafności* – wskaźnik winien być dostosowany do charakteru priorytetu (działania, zadania) oraz oczekiwanych efektów związanych z jego realizacją
- 2. *Mierzalności* – każdy wskaźnik winien być wyrażony w wartościach liczbowych, co umożliwi jego weryfikację po zakończeniu wdrażania
- 3. *Wiarygodności* – wskaźnik winien być zdefiniowany w taki sposób, aby jego ewentualna weryfikacja nie nastęczała trudności
- 4. *Dostępności* – wskaźnik powinien być łatwy do wygenerowania.

Podane poniżej wskaźniki osiągnięć dla poszczególnych priorytetów, działań i zadań zostały zdefiniowane na poziomie produktu, rezultatu oraz oddziaływania. Wspólną cechą wszystkich wskaźników jest możliwość ich kwantyfikacji czyli przedstawiania w formie liczbowej wyznaczonych przez beneficjenta celów.

Wskaźniki te dotyczą wyłącznie strony merytorycznej, pominięto natomiast wskaźniki monitoringu związane z finansową realizacją priorytetów, działań i zadań.

Wskaźniki dla priorytetów (przykładowe)

10.7.1. Program rozwój infrastruktury społecznej

Priorytet	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie
Edukacja i rozwój zasobów ludzkich	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba beneficjentów (w podziale na kategorie, np. kobiety, bezrobotni, absolwenci, przedsiębiorstwa itp.) - Liczba projektów doradczych (liczba godzin doradztwa) - Liczba zrealizowanych szkoleń (liczba godzin szkoleń) 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zachowanych lub stworzonych miejsc pracy - Procent beneficjentów, który znajduje zatrudnienie - Procent beneficjentów, którzy uzyskali dyplom lub certyfikat - Liczba beneficjentów projektu w stosunku do całkowitej liczby potencjalnych beneficjentów, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba (procent) beneficjentów, która znalazła zatrudnienie w okresie 6 miesięcy - Redukcja bezrobocia w grupie docelowej (%) - Ilość utworzonych lub utrzymanych stałych miejsc pracy po okresie 2 lat
Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, ochrona dziedzictwa kulturowego gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia (w m²) oraz kubatura (w m³) zbudowanego/ zmodernizowanego obiektu - % ukończenia zadania (na etapie realizacji) - liczba zrewaloryzowanych i odnowionych obiektów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy bezpośrednio po zakończeniu inwestycji - Wielkość dotacji przekazywanej na utrzymanie inwestycji - Średni koszt uczestnictwa w imprezach organizowanych w obiekcie 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy w okresie 2 lat od zakończenia inwestycji - Liczba odbywających się imprez w okresie 1 roku po zakończeniu inwestycji - Liczba osób uczestniczących w imprezach w okresie 1 roku po zakończeniu inwestycji - Dochody wygenerowane przez obiekt w okresie 1 roku po zakończeniu inwestycji

10.7.2. Program rozwój infrastruktury technicznej

Priorytet	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie
Modernizacja sieci komunikacyjnych i rozwój systemów infrastruktury technicznej o znaczeniu wojewódzkim	<ul style="list-style-type: none"> - Długość zbudowanej sieci drogowej, kolejowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itp. - Powierzchnia (w m²) zbudowanych/ zmodernizowanych obiektów - Liczba zrealizowanych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy, - Skrócenie czasu podróży (w minutach) - Zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej/ kanalizacyjnej/ oczyszczalni ścieków (w tym wzrost w %) - Zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń, np. gazów, pyłów, ścieków (w tonach na dzień) - Powierzchnia terenów inwestycyjnych (w ha), udostępnionych w wyniku realizacji priorytetu - Liczba osób korzystających dziennie ze zbudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury (w tym wzrost w %) - Osiągnięcie średniej krajowej dla danego wskaźnika 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy w okresie 2 lat, - Oddziaływanie na środowisko wyrażone w spadku wskaźników zanieczyszczenia po 1 roku, - Liczba firm powstałych w okresie 2 lat

10.7.3. Program rozwoju turystyki

Działanie	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie
Turystyka znaczącą dziedziną gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych projektów - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe - Stworzona powierzchnia (m²) obiektów noclegowych lub informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych/ zmodernizowanych miejsc noclegowych - Liczba stworzonych lub utrzymanych miejsc pracy - Zwiększenie liczby turystów 	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzone lub utrzymane miejsca pracy po okresie 2 lat od zakończenia działania -Zwiększenie liczby turystów w ciągu jednego roku od zakończenia działania -Średnia długość pobytu turystów w obiekcie noclegowym po roku od zakończenia działania

10.7.4. Program rozwoju obszarów wiejskich (wzrost i różnicowanie bazy ekonomicznej)

Priorytet	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie
Wzrost i różnicowanie bazy ekonomicznej obszarów wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> -Długość zbudowanej sieci drogowej, kolejowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itp. - Powierzchnia (w m²) zbudowanych/ zmodernizowanych obiektów - Liczba zrealizowanych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy (w tym poza rolnictwem), -Zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej/ kanalizacyjnej/ oczyszczalni ścieków - Powierzchnia terenów inwestycyjnych (w ha), udostępnionych w wyniku realizacji priorytetu ---- - Osiągnięcie średniej krajowej dla danego wskaźnika 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy w okresie 2 lat, - Liczba firm powstałych w okresie 2 lat -Zmiana struktury zatrudnienia po 2 latach

10.7.5. Program rozwój MSP

Priorytet	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie
Tworzenie warunków dla przedsiębiorczości i efektywnego rozwoju gospodarczego.	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia (w m²) zbudowanych/ zmodernizowanych obiektów - Liczba wspieranych przedsiębiorstw - Liczba zrealizowanych projektów -Liczba zrealizowanych wspólnie projektów -Liczba zaangażowanych partnerów zagranicznych 	<ul style="list-style-type: none"> -Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy, - Liczba wprowadzonych nowych technologii -Wzrost ilości miejsc noclegowych - Zwiększenie liczby turystów - Powierzchnia terenów inwestycyjnych (w ha), udostępnionych w wyniku realizacji priorytetu - Zwiększenie sprzedaży MSP -Wielkość nakładów poniesionych przez beneficjentów (efekt dźwigni) 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych/ utrzymanych miejsc pracy w okresie 2 lat, - Liczba firm powstałych w okresie 2 lat - Zwiększenie udziału MSP w wytwarzaniu regionalnego PKB - Zwiększenie udziału kapitału zagranicznego w tworzeniu regionalnego PKB

10.8. Rada Liderów Lokalnych

Głównymi aktorami (podmiotami) realizującymi zadania wynikające z planu rozwoju lokalnego będą władze samorządowe, instytucje administracji rządowej oraz podmioty gospodarcze.

Postuluje się jednak, aby proces wdrażania planu rozwoju lokalnego gminy, jak również jej weryfikacji odbywał się w warunkach ścisłej współpracy władz samorządowych oraz przedstawicieli lokalnego środowiska opiniotwórczego, a w szczególności przedsiębiorców. Współpraca ta może przybierać różne formy instytucjonalne, takie jak na przykład zawiązanie porozumienia najbardziej aktywnych mieszkańców gminy bezpośrednio zaangażowanych w sprawy rozwoju przedsiębiorczości lokalnej w formie np. Rady Liderów Lokalnych. Rada Liderów Lokalnych powinna pełnić funkcję doradczą dla Władz Miasta i Gminy Ćmielów.

10.9. Dobór źródeł finansowania wspomagających rozwój społeczno-gospodarczy Gminy.

Większość zadań zapisanych w „Planie Rozwoju Lokalnego” oraz w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” ma ścisły związek z zadaniami własnymi samorządu gminnego. Stąd też istotnym źródłem ich finansowania będą przychody budżetu gminnego obejmujące wpływy podatkowe, subwencje i dotacje z budżetu centralnego.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych gmina może też uzyskiwać przychody w wyniku:

- sprzedaży papierów wartościowych (głównie obligacji komunalnych),
- zaciągania pożyczek i kredytów,
- prywatyzacji majątku samorządowego.

Zgodnie z przyjętą zasadą partnerstwa w realizację planu rozwoju lokalnego zaangażowane będą liczne podmioty o charakterze gospodarczym, społecznym i samorządowym.

W związku z tym źródłami finansowania zadań sprzyjających rozwojowi społeczno-gospodarczego gminy Ćmielów mogą być:

- środki budżetowe powiatu ostrowieckiego,
- środki budżetu województwa świętokrzyskiego,
- środki budżetu centralnego przeznaczone na realizację takich przedsięwzięć jak: aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu i tworzenie nowych miejsc pracy, inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej, ochrona środowiska przyrodniczego, ochrona i kultywowanie przejawów kultury materialnej i niematerialnej, tworzenie warunków dla rozwoju sportu, rekreacji i turystyki, kształtowanie właściwej gospodarki leśnej, poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego, restrukturyzacji rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego,
- środki podmiotów gospodarczych.

Można również wykorzystać środki finansowe agencji rządowych oraz licznych funduszy celowych i fundacji takich jak:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Fundacja Wspomagania Wsi,
- NFOŚiGW, WFOŚiGW, GFOŚiGW.

Podmioty realizujące zadania wynikające z Planu rozwoju lokalnego, a zwłaszcza organizacje pozarządowe mogą ubiegać także o wsparcie finansowe oferowane przez Unię Europejską.

Dotyczy to w szczególności takich funduszy jak:

- SAPARD (zadania realizowane w 2004 roku),
- PHARE (do końca 2004 r.),
- Programy edukacyjne,
- Fundusze strukturalne i fundusz spójności.

Kolejnym źródłem finansowania zadań strategicznych gminy Ćmielów może być Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich współfinansowany przez Bank Światowy i Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju.

Pomoc zagraniczna przybiera też postać programów bilateralnych oferowanych przez rządy poszczególnych krajów.

Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł wymieniono szczegółowo w dziale „Charakterystyka głównych programów pomocowych” Przedstawiona powyżej lista możliwości sfinansowania realizacji celów i zadań przyjętych w „Planie Rozwoju Lokalnego” nie jest wyczerpująca.

Zadaniem organów koordynujących realizację planu rozwoju powinno być stałe śledzenie pojawiających się nowych potencjalnych źródeł finansowania, zarówno krajowych (budżetowych i pozabudżetowych), jak i zagranicznych. Generalnie rzecz biorąc, finansowanie procesu rozwoju miasta i gminy Ćmielów powinno odbywać się na zasadzie kojarzenia różnych źródeł, czyli tzw. montażu finansowego.

XI. Sposób monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

11.1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego.

Plan rozwoju lokalnego będzie przedmiotem oceny wstępnej, średniookresowej i końcowej oraz stałego monitorowania.

Jednym z istotnych elementów procesu zarządzania programami i projektami jest monitorowanie postępów ich realizacji oraz badanie stopnia osiągnięcia celów założonych na etapie programowania.

Monitoring można zdefiniować jako proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i całego programu. Informacje zbierane w systemie monitoringu dotyczą finansowego rzeczowego aspektu implementacji. Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. W oparciu o informacje zebrane w ramach procesu monitoringu, po zakończeniu wdrażania możliwe jest dokonanie oceny projektów i programu według wcześniej określonych kryteriów.

11.2. Sposoby oceny (ewaluacja) planu rozwoju lokalnego.

Plan rozwoju lokalnego stał się instrumentem efektywnego wdrażania „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów”, zawierając: sposoby realizacji założonych celów, wdrażane działania, kryteria oceny projektów rozwojowych, wskaźniki monitoringu, partnerów, harmonogram prac, plan finansowy i źródła finansowania.

Oczekiwane efekty oddziaływania realizowanych projektów rozwojowych oceniane są na podstawie monitoringu, procesu systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji, zapewniającego sprawne zarządzanie programami i projektami rozwojowymi.

Na podstawie wskaźników osiągnięć, w oparciu o przekazywane w ramach systemu monitorowania informacje, oceniany jest postęp realizacji Planu Rozwoju Lokalnego oraz skuteczność wdrażanych projektów.

Identyfikowanie wszelkich nieprawidłowości związanych z wdrażanymi działaniami, pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie odpowiednich kroków naprawczych.

Za monitorowanie przebiegu i sposobu realizacji działań wskazanych w programach i projektach rozwojowych odpowiedzialny jest Burmistrz działający przez powołany do tego celu zespół doradczo-opiniotawczy, który będzie udzielać rekomendacji w zakresie dostosowań i zmian w kierunkach i sposobach wdrażania projektów rozwojowych.

Do podstawowych zadań Zespołu należy:

- przyjęcie kryteriów oceny stopnia zaawansowania projektów, programu i strategii,
- okresowa analiza zaawansowania realizacji projektów, programu i strategii,
- analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację projektów,
- ocena rezultatów wdrażania projektów,
- ocena rocznych raportów wdrażania projektów.

Poszczególne jednostki urzędu, zajmujące się w określonych obszarach wdrażaniem Strategii i Planu Rozwoju Lokalnego, zobowiązane są do składania do komórki odpowiedzialnej za rozwój gminy półrocznych sprawozdań z realizacji projektów i osiągniętych rezultatów ich wdrożenia.

Sprawozdania stanowią podstawę do sporządzenia raportów, bieżącego - półrocznego i końcowego, które dwa razy do roku przedkładane są Zespołowi Doradco - Opiniodawczemu i Burmistrzowi. Raport końcowy po zaopiniowaniu przez Zespół przedstawiany jest Radzie Miejskiej.

Wiodącą rolę doradco – opiniodawczą winna odgrywać przy tym Komisja Rozwoju Gminy.

Oceną początkową wdrażania Strategii i Planu Rozwoju jest diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej zawarta w strategii i planie rozwoju lokalnego oraz analiza SWOT.

Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Kielcach, wyniki badań i ekspertyz regionalnych oraz opracowań Urzędu Miasta i Gminy stanowią bazę wyjściową do oceny efektywności wdrażania Strategii i Planu Rozwoju Lokalnego.

Roczna ocena wdrażania Strategii i Planu Rozwoju Lokalnego oparta jest o analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, zachodzących zmian w odniesieniu do oceny początkowej.

Służy ona ocenie skuteczności podejmowanych działań, postępów w realizacji, rezultatów i oddziaływania oraz ocenie sprawności systemu administracyjnego i efektywności wykorzystania środków finansowych.

11.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Przygotowanie Planu Rozwoju Lokalnego i jego wdrażanie odbywa się z zachowaniem zasady partnerstwa, równości szans, spójności rozwoju przestrzennego oraz zgodności z krajową i regionalną polityką rozwoju.

Do wdrażania planu zaangażowani są partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju gminy.

W pracach zespołu doradco – opiniodawczego bądź na posiedzenia gminnej komisji rozwoju winni być zapraszani wybrani przedstawiciele sektora publicznego, prywatnego i organizacji pozarządowych.

Wyżej wymienieni oraz cała społeczność lokalna może składać swoje inicjatywy rozwojowe do komórki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Ćmielowie.

Pomocne będzie przygotowywanie przez Urząd lub organizacje lokalne ankiet dotyczących rozwoju gminy i proponowanych działań, sondaży oraz udostępnianie do wypełnienia specjalnie do tego opracowanej „fiszki” projektowej (wstępnej karty projektu bądź działania). Przedstawienie projektów długoterminowych winno zostać przedstawione w układzie: nazwa planowanego działania, określenie kryteriów kolejności realizacji, zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego, etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji, oczekiwane rezultaty, określenie instytucji i podmiotów uczestniczących we wdrażaniu oraz przewidywanych nakładów do poniesienia.

11.4. ‘Public Relations’ planu rozwoju lokalnego.

Istotę Public Relations jako sposobu komunikacji i przepływ informacji omówiono bardziej szczegółowo przy prezentacji programu na rzecz promocji gminy. Znaczenia nabiera wykorzystanie omówionych tam instrumentów komunikacji społecznej przy wdrażaniu planu rozwoju lokalnego, bieżących jego korekt oraz w planowaniu projektów i zadań inwestycyjnych na następne lata. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami lokalnymi przyczyni się do dostosowania planu rozwoju lokalnego do zmian w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym gminy. Przepływ informacji o wdrożonych zadaniach oraz planowanych przedsięwzięciach wpłynie na ewolucję podjętych postanowień.

Opracowanie niniejsze uwzględnia aktualne zapisy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów , zapisy zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ćmielów oraz aktualną sytuację społeczno – gospodarczą na obszarze objętym wdrażaniem planu.

Szybko zachodzące w dobie wejścia do Unii Europejskiej zmiany uwarunkowań rozwojowych i ekonomicznych wymagają bieżących korekt poszczególnych zapisów planu. Weryfikacje będą możliwe podczas aplikowania projektów, wprowadzania zmian w bieżącym budżecie gminy , przy ustalaniu wieloletnich planów inwestycyjnych.

Planowanie projektów lub zadań inwestycyjnych w następnych latach wymagać będzie zatwierdzenia uchwałą Rady Miejskiej po uprzednim zaopiniowaniu przez komisję rozwoju gminy.

Proponuje się , aby zespół do spraw rozwoju lokalnego przyjmował na bieżąco propozycje zadań i projektów możliwych do współfinansowania w ramach ZPORR oraz przedstawiał je po zaopiniowaniu przez odpowiednią merytorycznie komisję Rady Miejskiej na sesji Rady. Należy przy tym zbadać możliwości finansowe wdrożenia projektu bądź zadania.

Niezależnie wyżej wymieniony zespół wprowadzi do Planu Rozwoju Lokalnego projekty bądź zadania, które będą wykonywane na terenie gminy Ćmielów , a których wnioskodawcami i podmiotami współfinansującymi będą organizacje pozarządowe działające non-profit , w tym fundacje , stowarzyszenia , kościoły i związki wyznaniowe , inne instytucje publiczne i podmioty , które zgodnie z założeniami działania 3 .1. ZPORR mogą ubiegać się o pomoc finansową.

